

Gmina Grudziądz

wyjatkowa z natury

RAPORT O STANIE GMINY GRUDZIĄDZ

ZA ROK 2018

URZĄD GMINY GRUDZIĄDZ

ul. Wybickiego 38

86-300 Grudziądz

www.grudziadz.ug.gov.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1. Położenie administracyjne	6
1.2. Powierzchnia	6
1.3. Sołectwa	7
1.4. Ludność.....	10
1.5. Władze lokalne	11
1.5.1. Rada Gminy Grudziądz	11
1.5.2. Urząd Gminy Grudziądz.....	12
2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY.....	14
2.1. Budżet gminy	14
2.2. Dochody gminy.....	14
2.2.1. Dotacje	15
2.2.2. Subwencje ogólne	15
2.2.3. Skutki zmniejszenia wpływów dochodów	16
2.3. Wydatki gminy.....	16
2.3.1. Wydatki inwestycyjne	17
2.3.2. Dotacje udzielone z budżetu gminy	17
2.3.3. Fundusz sołecki.....	17
2.4. Stan zobowiązań.....	18
3. Inwestycje.....	19
4. Realizacja strategii, polityk i programów	25
4.1. Strategia Rozwoju Gminy	25
4.2. Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Grudziądza i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie.....	26
4.3. Ład przestrzenny	28
4.4. Infrastruktura społeczna	29
4.4.1. Gminna sieć wodociągowo-kanalizacyjna.....	29
4.4.2. Infrastruktura drogowa	30
4.4.3. Transport zbiorowy na terenie gminy	32
4.5. Zasoby materialne gminy	33
4.5.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	33
4.5.2. Gospodarka nieruchomościami.....	34
4.5.3. Gminny Program Rewitalizacji.....	34

4.5.4. Program opieki nad zabytkami	35
4.6. Środowisko	35
4.6.1. Rolnictwo	35
4.6.2. Gospodarowanie odpadami	36
4.6.3. Plan gospodarki niskoemisyjnej	38
4.6.4. Program usuwania wyrobów z azbestu.....	39
4.6.5. Ochrona przyrody	39
4.6.6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi	40
4.6.7. Spółka Wodna Gminy Grudziądz	40
4.7. Oświata	41
4.7.1. Szkoły podstawowe	41
4.7.2. Przedszkola	43
4.8. Opieka zdrowotna	43
4.8.1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	43
4.8.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	44
4.9. Bezpieczeństwo	47
4.9.1. Ochotnicza Straż Pożarna	47
4.9.2. Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego	49
4.9.3. Kwalifikacja wojskowa	49
4.10. Pomoc społeczna	49
4.11. Realizacja uchwał Rady Gminy Grudziądz	51
4.12. Sprawy obywatelskie	51
5. Kultura, sport, promocja gminy.....	52
5.1. Kultura	52
5.1.1. Przegląd wydarzeń w roku 2018	52
5.1.2. Gminny Ośrodek Kultury w Małym Rudniku	53
5.1.3. Gminna Biblioteka Publiczna	55
5.2. Sport i rekreacja	56
5.3. Promocja gminy.....	57
5.3.1. Turystyka	57
5.3.2. Współpraca międzynarodowa.....	58
5.4. Organizacje pozarządowe i fundacje.....	58
SPIS RYSUNKÓW	61
SPIS TABEL	61

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Raport o stanie gminy jest nową instytucją prawną, którą ustawodawca wprowadził do przepisów samorządowych nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym z dnia 11 stycznia 2018 r., mającą na celu zwiększenie udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania organów publicznych. Raport obejmuje podsumowanie nie tylko działalności wójta w roku poprzednim, ale całego samorządu, a w szczególności realizację strategii, polityk i programów oraz uchwał Rady Gminy.

Jako Wójt Gminy każdego roku podejmuję szereg działań mających na celu budowę i rozwój naszej małej ojczyzny, jaką jest samorząd. Ale samorząd to nie urząd gminy. Samorząd to przede wszystkim mieszkańcy, którzy od urzędu gminy oczekują zapewnienia najlepszego poziomu usług publicznych. I to staramy się robić – od inwestowania w drogi, sieci wodociągowo-kanalizacyjne, szkoły, sale gimnastyczne, poprzez zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia, edukacji, pomoc społeczną, wyposażenie jednostek OSP, aż po organizację różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych, festynów, czy zawodów sportowych. Coraz więcej uwagi poświęcamy także ochronie środowiska, zwłaszcza ochronie powietrza i walce ze smogiem. Stąd programy dofinansowujące wymianę pieców, zakładanie instalacji fotowoltaicznych, przydomowych oczyszczalni ścieków, a także usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Świat wciąż się zmienia, gospodarka globalizuje, a My musimy się do tych zmian dostosować. Tylko wtedy możemy dostarczać usług publicznych na miarę wzrastających oczekiwań. Jednocześnie chcemy zmieniać się tak, aby nadal zostać sobą. Dokładamy wszelkich starań, aby jakość usług świadczonych przez pracowników urzędu była jak najlepsza. Aby Gmina Grudziądz była miejscem nowoczesnym, które zachowuje swój niepowtarzalny urok, a jej mieszkańcy byli zadowoleni. To właśnie zadowolenie mieszkańców jest dla mnie najważniejszym miernikiem zarządzania publicznego.

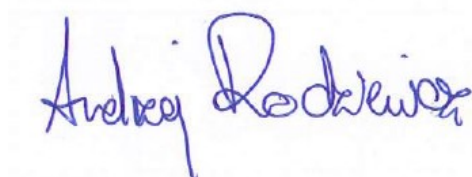
Niniejszy raport jest zestawieniem najważniejszych danych o jednostce samorządu terytorialnego. Stanowi on swoiste kompendium wiedzy o sytuacji finansowej, gospodarczej i społecznej gminy. Dla opracowania raportu szczególnie cenna okazała się wiedza pracowników Urzędu Gminy Grudziądz i jej jednostek organizacyjnych oraz szereg dokumentów będących w posiadaniu urzędu.

Raport o stanie Gminy Grudziądz za rok 2018 został przygotowany w oparciu o dane ze wszystkich dziedzin obejmujących funkcjonowanie samorządu terytorialnego.

W raporcie nie oceniamy i nie komentujemy. Przedstawiamy fakty, w możliwie czytelny sposób, aby każdy mógł sobie sam wyrobić opinię o stanie gminy.

Dlatego zachęcam wszystkich Państwa do rzetelnej lektury niniejszego raportu oraz serdecznie zapraszam do wspólnej dyskusji na sesji absolutoryjnej, która odbędzie się 26 czerwca 2019 r. w siedzibie Urzędu Gminy.

Z wyrazami szacunku

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

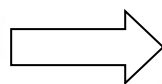
Gmina Grudziądz położona jest w północno-wschodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, w powiecie grudziądzkim. Umiejscowiona jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Grudziądza (miasto na prawach powiatu) – okala miasto od strony północnej, południowej i wschodniej. Zachodnią granicę zarówno gminy, jak i miasta, wyznacza rzeka Wisła.

Gmina Grudziądz graniczy:

- od północy z gminą Sadlinki (powiat kwidzyński, województwo Pomorskie);
- od wschodu z gminami: Rogóźno i Gruta (powiat grudziądzki);
- od południa z gminami: Radzyń Chełmiński (powiat grudziądzki), Chełmno i Stolno (powiat chełmiński) oraz Płużnica (powiat wąbrzeski);
- od zachodu z gminami: Dragacz i Nowe (powiat świecki).

Rys. 1. Położenie powiatu grudziądzkiego w województwie Kujawsko-Pomorskim

Rys. 2. Położenie Gminy Grudziądz w powiecie grudziądzkim

źródło: www.gminy.pl

1.2. Powierzchnia

Powierzchnia Gminy Grudziądz wynosi 16 553 ha, co czyni ją największą gminą w powiecie grudziądzkim. Ponad 65% ogólnej powierzchni gminy zajmują grunty rolne. Istniejące rolnictwo, z uwagi na bliskie położenie wokół miasta, jest typowym rolnictwem podmiejskim, którego produkcja jest dostosowana do potrzeb zaopatrzenia zakładów przetwórstwa rolniczego i przemysłowego w Grudziądz. Znaczny obszar gminy zajmują także lasy – prawie 25%. Lasy stanowią jeden z najważniejszych zespołów przyrodniczych

w Gminie Grudziądz i spełniają poważną funkcję gospodarczą, jak i nie mniej ważną rolę pozaprodukcyjną o charakterze ochronnym, klimatycznym, zdrowotnym i estetycznym. Pozostałe grunty i nieużytki zajmują łącznie około 10% powierzchni gminy, a szczegółowe zestawienie gruntów przedstawia poniższa tabela:

Powierzchnia geodezyjna (w ha) z tego:	16 533 ha	100,00%
Grunty orne	7 451 ha	45,07%
Lasy	4 016 ha	24,29%
Łąki trwałe	1 449 ha	8,76%
Pastwiska trwałe	951 ha	5,75%
Drogi	496 ha	3,00%
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	404 ha	2,44%
Grunty rolne zabudowane	315 ha	1,91%
Tereny mieszkaniowe	267 ha	1,61%
Nieużytki	196 ha	1,19%
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	145 ha	0,88%
Tereny różne	143 ha	0,86%
Inne tereny komunikacyjne	137 ha	0,83%
Grunty pod rowami	127 ha	0,77%
Grunty pod stawami	108 ha	0,65%
Inne tereny zabudowane	71 ha	0,43%
Użytki ekologiczne	67 ha	0,41%
Sady	47 ha	0,28%
Tereny przemysłowe	40 ha	0,24%
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	36 ha	0,22%
Tereny kolejowe	32 ha	0,19%
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	19 ha	0,11%
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach leśnych	9 ha	0,05%
Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	4 ha	0,02%
Grunty przeznaczone po budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	3 ha	0,02%

Tabela 1. Zestawienie powierzchni gruntów na obszarze Gminy Grudziądz

1.3. Sołectwa

Sołectwo jest jednostką pomocniczą gminy. Mieszkańcy poszczególnych sołectw tworzą wspólną samorządową. Wszystkie sołectwa działają na podstawie statutów uchwalonych przez Radę Gminy. Niektóre sołectwa obejmują swoim zasięgiem kilka wsi. W skład Gminy Grudziądz wchodzi 35 wsi podzielonych na 25 sołectw.

Mapa Gminy Grudziądz

Rys. 3. Podział Gminy Grudziądz na sołectwa wg stanu na dzień 31-12-2018 r.

Lp.	Sołectwo	Wieś	Powierzchnia (w ha)
1	Biały Bór	Biały Bór	1 618 ha
2	Dusocin	Dusocin	645 ha
3	Gogolin	Gogolin	371 ha
4	Grabowiec	Grabowiec	338 ha
5	Mały Rudnik	Mały Rudnik	297 ha
6	Marusza	Marusza	215 ha
7	Mokre	Mokre	1 666 ha
		Lisie Kąty	
		Leśniewo	
8	Nowa Wieś	Nowa Wieś	810 ha
9	Parski	Parski	289 ha
10	Piaski	Piaski	635 ha
		Linarczyk	
		Kobylanka	
		Hanowo	
		Daszkowo	
11	Pieńki Królewskie	Pieńki Królewskie	190 ha
12	Rozgarty	Rozgarty	332 ha
13	Ruda	Ruda	599 ha
14	Skarszewy	Skarszewy	707 ha
15	Sosnówka	Sosnówka	772 ha
		Brankówka	
16	Stary Folwark	Stary Folwark	300 ha
17	Sztynwag	Sztynwag	247 ha
18	Szynych	Szynych	640 ha
19	Świerkocin	Świerkocin	267 ha
20	Turznice	Turznice	919 ha
21	Wałdowo Szlacheckie	Wałdowo Szlacheckie	644 ha
22	Węgrowo	Węgrowo	1 028 ha
		Gać	
23	Wielki Wełcz	Wielki Wełcz	1 354 ha
24	Wielkie Lniska	Wielkie Lniska	1 024 ha
		Małe Lniska	
		Sadowo	
25	Zakurzewo	Zakurzewo	618 ha
RAZEM:			16 525 ha

Tabela 2. Sołectwa i wsie w Gminie Grudziądz oraz ich powierzchnia wg stanu na dzień 31-12-2018 r.

Powyższa tabela przedstawia podział Gminy Grudziądz na poszczególne sołectwa i wsie wg stanu na dzień 31-12-2018 r. Zaznaczyć jednak należy, że w 2018 r. mieszkańcy

wsi Leśniewo zainicjowali zmianę granic sołectwa Mokre i Dusocin. Polega ona na oderwaniu wsi Leśniewo od sołectwa Mokre i przyłączeniu jej do sołectwa Dusocin. Po uprzednich konsultacjach społecznych, zmiana została przyjęta uchwałą Rady Gminy Grudziądz VI/30/2019 z dnia 31 stycznia 2019 r.

Powierzchnia wszystkich sołectw na terenie Gminy Grudziądz wynosi łącznie 16 525 ha. Jest to powierzchnia ewidencyjna i różni się od powierzchni geodezyjnej gminy (16 533 ha), a wynika to przede wszystkim ze sposobu zaokrągleń.

1.4. Ludność

Na dzień 31-12-2018 r. ogólna liczba mieszkańców Gminy Grudziądz, a więc zameldowanych na pobyt stały i czasowy, wynosiła 12 544 osoby. Liczba ta z roku na rok stale rośnie. W roku 2018 wzrosła o 54 osoby. Oprócz przyrostu naturalnego głównym czynnikiem wpływającym na wzrost liczby ludności jest migracja. Nowi mieszkańcy przybywają głównie z miasta Grudziądza i innych okolicznych regionów, co świadczy o atrakcyjności Gminy Grudziądz i ma duże znaczenie dla perspektyw jej dalszego rozwoju.

Rys. 4. Dynamika zmian liczby mieszkańców Gminy Grudziądz zameldowanych na pobyt stały i czasowy

Liczba stałych mieszkańców Gminy Grudziądz wg stanu na dzień 31-12-2018 r. wynosi 12 360 osób. Szczegółowy podział na kategorie wiekowe oraz poszczególne sołectwa przedstawiają się następująco:

Dzieci (0-13 lat)		Młodzież (14-17 lat)		Dorośli (18 i więcej lat)		Razem
Dziewczynki	Chłopcy	Dziewczynki	Chłopcy	Kobiety	Mężczyźni	
1 050	1 118	284	307	4 886	4 715	12 360

Tabela 3. Liczba stałych mieszkańców Gminy Grudziądz w 2018 r. z podziałem na kategorie wiekowe

Sołectwo	Dzieci (0-13 lat)		Młodzież (14-17 lat)		Dorośli (18 i więcej lat)		Razem
	Dziewczynki	Chłopcy	Dziewczynki	Chłopcy	Kobiety	Mężczyźni	
Biały Bór	88	109	19	29	431	393	1 069
Dusocin	33	24	6	12	152	142	369
Gogolin	15	11	3	5	44	51	129
Grabowiec	13	21	2	1	45	38	120
Mały Rudnik	68	71	20	18	309	302	788
Marusza	22	21	8	5	86	84	226
Mokre	86	89	27	24	469	456	1 151
Nowa Wieś	130	143	30	40	692	647	1 682
Parski	16	12	5	1	70	62	166
Piaski	75	88	20	15	292	304	794
Pieńki Królewskie	20	21	4	9	81	73	208
Rozgarty	8	6	3	3	38	36	94
Ruda	71	74	12	12	247	234	650
Skarszewy	19	20	8	5	57	64	173
Sosnówka	17	23	13	10	118	115	296
Stary Folwark	9	13	1	4	48	48	123
Sztynwag	25	22	5	6	108	111	277
Szynych	44	33	9	5	130	144	365
Świerkocin	47	51	17	15	253	234	617
Turznice	20	30	9	9	136	128	332
Wałdowo Szlacheckie	55	60	20	19	276	263	693
Węgrowo	82	97	19	26	390	365	979
Wielki Węłcz	29	28	8	13	145	132	355
Wielkie Lniska	37	32	6	13	181	198	467
Zakurzewo	21	19	10	8	88	91	237
RAZEM	1 050	1 118	284	307	4 886	4 715	12 360

Tabela 4. Liczba stałych mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Grudziądz w 2018 r. z podziałem na kategorie wiekowe

1.5. Władze lokalne

1.5.1. Rada Gminy Grudziądz

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym, działa na sesjach poprzez swoje komisje oraz poprzez Wójta w zakresie, w jakim wykonuje on uchwały Rady Gminy.

W Radzie Gminy Grudziądz zasiada 15 radnych. W 2018 r. Rada miała jednego przewodniczącego i jednego zastępcę. Przewodniczącą Rady Gminy Grudziądz jest Pani Hanna Kołodziej. Radni uczestniczą w pracach komisji stałych i doraźnych. Przy radzie działają następujące stałe komisje:

- Komisja Rewizyjna (7 członków),
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji (4 członków),
- Komisja Budżetu i Finansów (7 członków),
- Komisja Zdrowia, Oświaty, Kultury i Pomocy Społecznej (5 członków),
- Komisja Rolnictwa i Porządku Publicznego (5 członków).

Wybory samorządowe w 2018 r. przyniosły tylko dwie zmiany w składzie rady. Wyborcy zdecydowali o wyborze nowych radnych z okręgu wyborczego nr 2 (Mokre, Lisie Kąty) i 8 (Węgrowo, Gać). Pozostali radni zostali ponownie wybrani na kolejną kadencję. Warto również zwrócić uwagę, że od 2018 roku kadencja Rady Gminy trwa 5 lat.

Sesje rady zwoływane są przynajmniej raz w miesiącu, są one jawne i otwarte. Ich termin i porządek można znaleźć na stronie www.grudziadz.ug.gov.pl.

1.5.2. Urząd Gminy Grudziądz

Urząd Gminy Grudziądz zlokalizowany jest przy ul. Wybickiego 38 w Grudziądzu. Mieści się w nim siedziba Rady Gminy i Wójta Gminy, a także Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Urząd Gminy jest jednostką organizacyjną, przy pomocy której Wójt realizuje zadania wynikające z przepisów prawa oraz uchwał podejmowanych przez Radę Gminy. Zakres działania urzędu jest bardzo szeroki, począwszy od gminnej księgowości i prowadzenia różnego typu ewidencji, poprzez nadzór nad realizacją inwestycji, współpracę z podmiotami gospodarczymi, dbałość o dobry stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, dróg i chodników, działania na rzecz środowiska naturalnego, po współpracę z organizacjami pozarządowymi, organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i innych, a także działania informacyjne i promocyjne.

Liczba osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych i urzędniczych na dzień 01-01-2018 r. wynosiła łącznie 43 osoby, natomiast na dzień 31-12-2018 r. wynosiła łącznie 44 osoby. W związku z tym stan zatrudnienia zwiększył się w roku 2018 o jedną osobę. Szczegółowy stan zatrudnienia prezentują poniższe tabele:

Stanowisko	Na dzień 01-01-2018 r.		Na dzień 31-12-2018 r.	
	Liczba etatów	Liczba pracowników	Liczba etatów	Liczba pracowników
Kierownicze	11	11	11	11
Urzędnicze	31,75	32	32,75	33
Obsługa	4	4	4	4

Tabela 5. Stan zatrudnienia w Urzędzie Gminy Grudziądz

Referaty i samodzielne stanowiska	Na dzień 01-01-2018 r.	Na dzień 31-12-2018 r.
	Liczba pracowników	Liczba pracowników
Wójt, z-ca Wójta, Sekretarz, Skarbnik	4	4
Referat organizacyjny i kadr	7	7
Referat finansów i podatków	13	12
Referat rozwoju i inwestycji	4	4
Referat ochrony środowiska i rolnictwa	4	5
Referat budownictwa	2	2
Referat oświaty	5	6
Samodzielne stanowiska	8	8

Tabela 6. Stan zatrudnienia w referatach i na samodzielnych stanowiskach Urzędu Gminy Grudziądz

Na 44 osoby zatrudnione na stanowiskach urzędniczych 41 legitymuje się wyższym wykształceniem. Wszyscy urzędnicy stale podnoszą swoje kwalifikacje – czy to podejmując naukę na studiach podyplomowych, czy też uczestnicząc w szkoleniach i warsztatach – co w efekcie przekłada się na zwiększenie kompetencji.

W 2018 r. do Urzędu Gminy wpłynęło 18 563 pism oraz 4 251 faktur. Nie są to jednak wszystkie sprawy, którymi zajmują się pracownicy urzędu. Wiele kwestii poruszanych jest w bezpośrednich rozmowach z Wójtem oraz z urzędnikami.

2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

2.1. Budżet gminy

Budżet gminy to coroczny plan dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów. Budżet Gminy Grudziądz na rok 2018 został przyjęty uchwałą nr XLVIII/435/2017 Rady Gminy Grudziądz z dnia 28 grudnia 2017 r. w wysokości:

Planowane dochody:	57 609 312,00 zł
Planowane wydatki:	71 818 712,00 zł

W ciągu roku budżet gminy był zmieniany uchwałami Rady Gminy Grudziądz oraz Zarządzeniami Wójta Gminy Grudziądz i ostatecznie wyniósł na dzień 31-12-2018 r.:

Planowane dochody:	64 721 764,60 zł
Planowane wydatki:	78 955 798,60 zł

Realizacja budżetu gminy w okresie od 01-01-2018 r. do 31-12-2018 r. przedstawia się następująco:

Dochody		Wydatki	
Plan:	64 721 764,60 zł	Plan:	78 955 798,60 zł
Wykonanie:	61 250 937,53 zł	Wykonanie:	70 989 443,11 zł
Realizacja:	94,64%	Realizacja:	89,91%

Tabela 7. Realizacja Budżetu Gminy Grudziądz w 2018 r.

Rok 2018 zakończył się dla budżetu gminy deficytem rozumianym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami, a wykonanymi wydatkami, który wyniósł - **9 738 505,58 zł**. Deficyt budżetowy na koniec roku 2018 jest o 6 555 364,93 zł większy niż na koniec roku 2017. Taki stan rzeczy został spowodowany przede wszystkim wzrostem wydatków inwestycyjnych w 2018 r. o 18,5% w stosunku do roku 2017, a także przedłużającymi się procedurami weryfikacji projektów realizowanych z udziałem środków unijnych, co w konsekwencji skutkuje przesunięciem terminu płatności tych środków na rachunek budżetu gminy na kolejny rok.

2.2. Dochody gminy

Dochody Gminy Grudziądz zostały zrealizowane w wysokości 61 250 937,53 zł, co stanowi 94,64% planu. Na dochody gminy składają się przede wszystkim dochody własne, dotacje celowe oraz subwencje ogólne z budżetu państwa.

Dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniósł 4 882,89 zł. Jest to o 27,96 zł więcej niż w roku 2017.

Wyszczególnienie dochodów gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Dochody bieżące	58 441 210,98 zł	57 812 671,86 zł	98,92%
2	Dochody majątkowe	6 280 553,62 zł	3 438 265,67 zł	54,74%
RAZEM		64 721 764,60 zł	61 250 937,53 zł	94,64%

Tabela 8. Wyszczególnienie dochodów Gminy Grudziądz w 2018 r.

Najważniejsze dochody bieżące Gminy Grudziądz stanowią:

- wpływy z opłat lokalnych, które w 2018 r. wyniosły 15 247 279,44 zł, z tego podatek od nieruchomości 8 989 667,86 zł ;
- wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które w 2018 r. wyniosły 1 981 836,04 zł ;
- udział gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), który w 2018 r. wyniósł 10 526 260,00 zł ;
- udział gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), który w 2018 r. wyniósł 498 450,47 zł.

2.2.1. Dotacje

Dochody z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na zadania zlecone i własne oraz z tytułu dotacji otrzymanych na podstawie zawartych porozumień i umów zrealizowano łącznie w wysokości 19 737 328,37 zł, co stanowi 89,39% planu.

Wyszczególnienie dochodów budżetowych z tytułu dotacji przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Dotacje na zadania zlecone	14 435 870,28 zł	14 303 453,92 zł	99,08%
2	Dotacje na zadania własne	1 666 838,06 zł	1 590 283,23 zł	95,41%
3	Dotacje na podstawie porozumień	2 000,00 zł	2 000,00 zł	100,00%
4	Dotacje na podstawie umów	5 974 318,90 zł	3 841 591,22 zł	64,30%
RAZEM		22 079 027,24 zł	19 737 328,37 zł	89,39%

Tabela 9. Dochody Gminy Grudziądz z tytułu dotacji w 2018 r.

2.2.2. Subwencje ogólne

Dochody z tytułu subwencji ogólnych z budżetu państwa zrealizowano w wysokości 11 063 927,00 zł, co stanowi 100% planu. Wyszczególnienie dochodów z tytułu subwencji ogólnych z budżetu państwa przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Subwencja oświatowa	9 699 964,00 zł	9 699 964,00 zł	100,00%
2	Subwencja wyrównawcza	1 363 963,00 zł	1 363 963,00 zł	100,00%
RAZEM		11 063 927,00 zł	11 063 927,00 zł	100,00%

Tabela 10. Dochody Gminy Grudziądz z tytułu subwencji ogólnych z budżetu państwa w 2018 r.

2.2.3. Skutki zmniejszenia wpływów dochodów

Zmniejszenie wpływów dochodów spowodowane jest tym, że nie wszyscy mieszkańcy gminy rzetelnie opłacają swoje zobowiązania. Wójt Gminy Grudziądz podejmuje wszystkie możliwe, przewidziane prawem działania, mające na celu wyegzekwowanie należności wymagalnych m.in. poprzez wysyłanie upomnień do dłużników oraz wystawianie tytułów wykonawczych i kierowanie ich do organów egzekucyjnych. Mimo podejmowania czynności windykacyjnych obserwujemy z roku na rok wzrost zobowiązań mieszkańców wobec Gminy Grudziądz. Stan zaległości wymagalnych z tytułu podatków i opłat lokalnych na dzień 31-12-2018 r. wyniósł 1 969 210,74 zł, tj. o 191 540,04 zł więcej niż w roku 2017.

Natomiast stan zaległości wymagalnych z tytułu zobowiązań cywilno-prawnych na dzień 31-12-2018 r. wyniósł 228 927,98 zł, tj. o 39 198,76 zł mniej niż w roku 2017.

2.3. Wydatki gminy

Wydatki Gminy Grudziądz zostały zrealizowane w wysokości 70 989 443,11 zł, co stanowi 89,91% planu. Wydatki dzielą się na bieżące i majątkowe. Bieżące to środki przeznaczane na utrzymanie obiektów publicznych. Majątkowe to pieniądze na inwestycje. Wysokość wydatków bieżących jest zbliżona każdego roku. Wysokość wydatków inwestycyjnych jest zmienna, co spowodowane jest realizacją projektów związanych z pozyskaniem środków ze źródeł zewnętrznych.

Dwie największe pozycje wydatków w budżecie Gminy Grudziądz stanowią wydatki na oświatę i pomoc społeczną. Ich wykonanie w 2018 r. stanowiło 48,47% wszystkich wydatków w Gminie Grudziądz.

Wyszczególnienie wydatków gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
I. URZĄD GMINY				
1	Wydatki bieżące	24 759 250,21 zł	22 521 971,07 zł	90,96%
2	Wydatki majątkowe	18 290 189,00 zł	14 057 178,38 zł	76,86%
I	RAZEM	43 049 439,21 zł	36 579 149,45 zł	84,97%
II. OŚWIATA				
A	Wydatki bieżące	14 333 167,06 zł	13 235 799,63 zł	92,34%
B	Wydatki majątkowe	5 151 063,00 zł	5 033 089,45 zł	97,71%
II	RAZEM	19 484 230,06 zł	18 268 889,08 zł	93,76%
III. POMOC SPOŁECZNA				
A	Wydatki bieżące	16 422 129,33 zł	16 141 404,58 zł	98,29%
B	Wydatki majątkowe	0,00 zł	0,00 zł	-
III	RAZEM	16 422 129,33 zł	16 141 404,58 zł	98,29%
WYDATKI GMINY GRUDZIĄDZ OGÓŁEM				
RAZEM I+II+III		78 955 798,60 zł	70 989 443,11 zł	89,91%

Tabela 11. Wyszczególnienie wydatków Gminy Grudziądz w 2018 r.

Wydatek w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniósł 5 659,23 zł. Jest to o 549,45 zł więcej niż w roku 2017.

2.3.1. Wydatki inwestycyjne

Jednym z najważniejszych zadań Gminy Grudziądz jest zaspokojenie potrzeb jej mieszkańców. To zaś wymaga nieustannych inwestycji w infrastrukturę techniczną i społeczną.

Wydatki inwestycyjne (majątkowe) z budżetu Gminy Grudziądz w 2018 r. zrealizowano w wysokości 19 090 267,83 zł, co stanowi 81,44% planu. Od kilku lat odnotowujemy wzrost środków pieniężnych przeznaczanych z budżetu gminy na wydatki inwestycyjne. W porównaniu z 2017 r. wydatki majątkowe wzrosły o 3 532 264,28 zł.

2.3.2. Dotacje udzielone z budżetu gminy

Każdego roku z budżetu Gminy Grudziądz udzielane są dotacje na bieżące potrzeby dla jednostek sektora finansów publicznych (m.in. ZOZ, GOK, Gminna Biblioteka Publiczna) oraz dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (m.in. jednostki OSP, przedszkola niepubliczne, stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe).

Dotacje z budżetu Gminy Grudziądz w 2018 r. dla jednostek sektora finansów publicznych zaplanowano w wysokości 743 115,00 zł i wykonano w wysokości 711 283,76 zł, co stanowi 95,7% planu.

Dotacje z budżetu Gminy Grudziądz w 2018 r. dla jednostek spoza sektora finansów publicznych zaplanowano w wysokości 2 084 163,00 zł i wykonano w wysokości 1 927 392,24 zł, co stanowi 92,5% planu.

2.3.3. Fundusz sołecki

Fundusz sołecki został wprowadzony ustawą o funduszu sołeckim z dnia 20 lutego 2009 r., która została zastąpiona ustawą o funduszu sołeckim z dnia 21 lutego 2014 r. Dopuszcza ona możliwość wyodrębnienia takiego funduszu w ramach budżetu gminy. Fundusz sołecki to środki finansowe, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia. O przeznaczeniu tych środków decydują mieszkańcy danego sołectwa poprzez uczestnictwo w zebraniach wiejskich. W związku z tym samym mieszkańcom zależy na tym, aby środki były wydawane w sposób prawidłowy i efektywny.

Fundusz sołecki funkcjonuje w budżecie Gminy Grudziądz od 2009 r. W ramach funduszu sołeckiego w 2018 r. zrealizowano wydatki na łączną kwotę 569 001,09 zł, co stanowi 89,95% planu.

2.4. Stan zobowiązań

Stan zobowiązań Gminy Grudziądz na dzień 01-01-2018 r. wyniósł 20 497 630,00 zł, natomiast na dzień 31-12-2018 r. – 31 146 535,00 zł. To oznacza, że w 2018 r. zadłużenie Gminy Grudziądz wzrosło o 10 648 905,00 zł.

Suma zaciągniętych pożyczek pozostałych do spłaty wynosi 19 756 535,00 zł, natomiast suma zaciągniętych kredytów długoterminowych pozostałych do spłaty wynosi 11 390 000,00 zł. Kwota zobowiązań spłaconych przez Gminę Grudziądz w 2018 r. wynosi 2 015 600,00 zł.

W 2018 r. Gmina Grudziądz wyemitowała obligacje komunalne w wysokości 12 000 000,00 zł, z czego na pokrycie deficytu budżetowego przeznaczyła 9 984 400,00 zł, a na spłatę rat pożyczek i kredytów przypadających w 2018 r. przeznaczyła 2 015 600,00 zł. Umowę w sprawie przygotowania, przeprowadzenia i obsługi emisji obligacji podpisano w dniu 31-07-2018 r. z Domem Maklerskim Banku BPS Spółka Akcyjna w Warszawie.

3. Inwestycje

Gmina Grudziądz stoi przed wieloma wyzwaniami inwestycyjnymi. Dynamicznie rosnąca liczba ludności oraz rozwój gospodarczy generują wzrost zapotrzebowania mieszkańców na różnego rodzaju usługi. Do tego dochodzą rosnące wymagania ochrony środowiska. Wszystko to wymusza realizację wielu projektów budowlanych. Realizacja każdego zadania poprzedzona jest badaniami realnego zapotrzebowania na dane rozwiązanie, a następnie konsultowana na komisjach i sesjach Rady Gminy Grudziądz. Pozwala to rozsądnie gospodarować środkami publicznymi. Aby przyspieszyć realizację zaplanowanych zadań i inwestycji, Gmina Grudziądz, w każdym przypadku, stara się pozyskać dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych i to z dużym powodzeniem.

W 2018 r. udział środków przeznaczonych na inwestycje w ogólnych wydatkach Gminy Grudziądz wyniósł 26,89%, co stanowi kwotę 19 090 267,83 zł.

W roku 2018 w Gminie Grudziądz zaplanowano 63 inwestycje, z których zrealizowano 46. Do największych i najważniejszych z nich należą:

1. „Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie miejscowości Piaski i Linarczyk”.

Inwestycja miała na celu połączenie siecią kanalizacyjną o długości ok. 9,4 km miejscowości Linarczyk, Piaski i Kobylanka z punktem początkowym od ulicy Kossaka na terenie Gminy Miasto Grudziądz. I etap projektu zrealizowano w osiedlu Linarczyk i wydatkowano kwotę w wysokości 574 132,57 zł. Wykonawca zadania – Firma „INEL” Sp. z o.o. z siedzibą w Dolnej Grupie – został wyłoniony dopiero w drodze 4 postępowania przetargowego. Pierwszy przetarg został unieważniony, gdyż najkorzystniejsza oferta przekraczała wysokość środków zabezpieczonych przez zamawiającego. Natomiast w kolejnych dwóch przetargach nie wpłynęła żadna oferta. Na pokrycie kosztów realizacji tego zadania Gmina Grudziądz zaciągnęła pożyczkę w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości 442 800,00 zł.

2. „Przebudowa drogi gminnej Nr 40446C w miejscowości Linarczyk”.

Wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia został złożony w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 działanie M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich. Umowa o przyznaniu pomocy została podpisana w dniu 25 maja 2016 r. i przewidywała pomoc w formie refundacji w wysokości 505 280,00 zł. W wyniku przebudowy droga zyskała kanalizację deszczową oraz nawierzchnię asfaltową. Zadanie miało być zrealizowane jeszcze w 2017 r., ale z uwagi na potrzebę wybudowania sieci kanalizacyjnej przed wykonaniem nawierzchni asfaltowej zostało przesunięte na rok 2018 i zrealizowane bezpośrednio po wykonaniu sieci kanalizacyjnej na osiedlu w miejscowości Linarczyk. W wyniku postępowania przetargowego wykonawcą zadania również została Firma „INEL” Sp. z o.o. z siedzibą w Dolnej Grupie. Łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 1 652 357,40 zł.

3. „Rozbudowa drogi gminnej Wałdowo Szlacheckie – Błędowo” w ramach „Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej”. Inwestycja polegała na rozbudowie drogi gminnej nr 040502C i 040503C Wałdowo Szlacheckie–Błędowo od zjazdu z drogi powiatowej nr 1395C, do drogi gminnej 070133C. W ramach inwestycji położono nawierzchnię bitumiczną z betonu asfaltowego o łącznej długości 2 159 mb, tj. jezdni ruchu w terenie zabudowanym na odcinku I szerokości 5,5 m od km 0+0,00 do km 1+040,00 oraz jezdni poza terenem zabudowanym na odcinku II o szerokości 5,5 m od km 1+040,00 do km 1+666,00. Na skrzyżowaniu odcinka I i II wykonano mini rondo z centralną wyspą o promieniu wyspy 5,0 m. W ramach inwestycji przebudowano dwa skrzyżowania z drogami: powiatową 1395C w km. 0+0,00 i drogą gminną 040503C w km 0+144,25. Wody opadowe z terenu drogi zostały częściowo odprowadzone do rowów przydrożnych i częściowo odprowadzone poprzez kolektor deszczowy do rowu melioracyjnego. Ze względu na ukształtowanie terenu zaprojektowano kanalizację grawitacyjną. Wykonano kanalizację deszczową, której zadaniem jest odwodnienie pasa drogowego. Wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia został pozytywnie zweryfikowany i uzyskał dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości 2 483 929,00 zł. Gmina Grudziądz przeprowadziła postępowanie przetargowe i wyłoniła wykonawcę tego zadania. Całkowite nakłady wyniosły 5 649 617,58 zł.

4. „Budowa pawilonu edukacyjnego w Wałdowie Szlacheckim”. Zadanie inwestycyjne polegające na wybudowaniu nowego pawilonu oraz łącznika przy Szkole Podstawowej w Wałdowie Szlacheckim. Stale rosnąca liczba uczniów powoduje, iż warunki lokalowe odbiegają od norm przewidzianych przepisami. Zadanie zostało podzielone na etapy ze względu na wartość kosztorysową (6 000 000,00 zł) oraz możliwości sfinansowania przedmiotowej inwestycji. Ponadto Gmina Grudziądz złożyła dwa wnioski o dofinansowanie inwestycji ze środków budżetu państwa pochodzącymi z rezerwy celowej w 2017 i w 2018 roku. W 2017 roku odpowiedź była negatywna, w 2018 roku gmina otrzymała również odpowiedź negatywną. W 2018 roku wydatkowano kwotę w wysokości 4 409 971,54 zł. Łączne nakłady od początku realizacji inwestycji wyniosły 6 367 233,82 zł. Termin zakończenia inwestycji I kwartał 2019 roku, ze względu na przedłużającą się procedurę wydania pozwolenia wodno-prawnego.

5. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Szkoły Podstawowej w Piaskach i budynku jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Szynychu”. Wniosek o dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko–Pomorskiego na lata 2014–2020. Przedmiotem projektu była kompleksowa termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Piaskach oraz budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Szynych. Głównym celem projektu było ograniczenie szkodliwego oddziaływania na środowisko w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz docieplenie ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Na realizację zadania wydatkowano środki w wysokości 1 957 562,52 zł. Wniosek o płatność końcową został złożony do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu – trwa jego weryfikacja. Przedłużające się procedury rozliczania wniosku powodują, iż przyjęte w planie finansowym dochody majątkowe nie są zrealizowane.

6. „Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej w formie placów zabaw w miejscowościach Marusza i Świerkocin, urządzeń fitness w miejscowościach Marusza, Świerkocin i Wielkie Lniska, boiska sportowego w Maruszy oraz budowa ogólnodostępnego budynku rekreacyjnego wraz z zapleczem socjalnym w miejscowości Wałdowo Szlacheckie”. Wniosek o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego na społeczność” objętego PROW na lata 2014–2020 złożony w dniu 4 maja 2017 r. na w/w operację został rozpatrzony pozytywnie. Umowa o przyznaniu pomocy została podpisana w dniu 27 września 2017 r. Dofinansowanie w wysokości 245 158,00 zł przyjęto do planu dochodów. W 2018 roku wydatkowano na projekt środki w wysokości 688 362,17 zł. Wniosek o płatność końcową został złożony do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. Trwa jego weryfikacja. Przedłużające się procedury rozliczania wniosku powodują, iż przyjęte w planie finansowym dochody majątkowe nie są zrealizowane.

7. „Budowa budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Biały Bór”. W ramach inwestycji wybudowano budynek parterowy z poddaszem nieużytkowym, niepodpiwniczony, w technologii szkieletu kanadyjskiego, dach dwuspadowy stromy o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej, pokryty blachodachówką. Podstawowe wymiary budynku: długość – 24,04 m, szerokość – 12,04 m, wysokość – 7,59 m, ogólna powierzchnia użytkowa – 287,81 m², ogólna powierzchnia zabudowy: 321,03 m², powierzchnia całkowita – 359,44 m², ogólna kubatura – 1 673,24 m³. Zadanie zostało zrealizowane i przekazane do eksploatacji. W 2018 roku wydatkowano kwotę w wysokości 720 932,80 zł. Łączne nakłady przewidziane na sfinansowanie zadania inwestycyjnego od początku realizacji wyniosły 1 528 502,07 zł.

8. „Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Hanowo”. Budowa odcinka sieci wodociągowej o długości ok. 1,4 km miała na celu rozbudowę istniejącej sieci wodociągowej w miejscowości Hanowo. W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego wpłynęły 4 oferty, najniższa oferta na kwotę w wysokości 249 554,84 zł. Zadanie zostało zrealizowane i sfinansowane. Wydatkowano kwotę w wysokości 249 554,84 zł.

9. „Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Grudziądz”. Rada Gminy Grudziądz Uchwałą Nr XVII/125/2015 z dnia 26 listopada 2015 r. określiła zasady udzielania i tryb rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarze Gminy Grudziądz. W 2018 roku przeznaczono na ten cel – 144 000,00 zł. Wydatkowano kwotę – 134 742,48 zł. Dofinansowanie obejmuje 50% kosztów zakupu i montażu przydomowej oczyszczalni, nie więcej jednak niż 4 000,00 zł. W 2018 roku przyznano 36 dotacji pod złożone wnioski mieszkańców gminy. Wszystkie dotacje zostały udzielone na podstawie zawartych umów.

10. „Budowa chodnika w miejscowości Nowa Wieś”. Zadanie zostało zrealizowane i przekazane do eksploatacji. Wybudowano 750 mb chodnika. Celem tego zadania była poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscowości Nowa Wieś. Wydatkowano kwotę w wysokości 228 398,64 zł.

11. „Budowa ścieżki pieszo-rowerowej relacji Biały Bór-Wałdowo Szlacheckie-Ruda”. W roku 2018 zostało zlecone wykonanie dokumentacji projektowej, na co wydatkowano kwotę w wysokości 48 585,00 zł. Wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 zostanie złożony do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. Wartość projektu wynosi ogółem 3 706 088,80 zł. Celem głównym realizacji projektu jest rozwój efektywnych form transportu niezmotoryzowanego na terenie Gminy Grudziądz. Wartość dofinansowania 3 150 175,48 zł.

12. „Zakup infrastruktury technicznej "Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0”. Na realizację przedsięwzięcia zawarta została Umowa Partnerska nr WCF_I.433.UE.265/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r. z Województwem Kujawsko-Pomorskim. Przedsięwzięcie obejmuje zakup infrastruktury technicznej, e-Administrację, System Informacji Przestrzennej. W 2018 roku wydatkowano kwotę w wysokości 18 775,95 zł. Uruchomiono indywidualny geoportal JST w ramach realizacji I etapu umowy oraz uruchomiono e-usługi złożenia wniosku o dokumenty planistyczne.

13. „Budowa sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi”. Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi zleciła opracowanie projektu budowlanego i wykonawczego dla tego zadania. Zgodnie z zawartą umową nr 1/2017 z dnia 28 lipca 2017 r. wydatkowano kwotę w wysokości 70 110,00 zł.

14. „Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń mieszkalnych oraz części pomieszczeń dydaktycznych na cele edukacyjne w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Nowej Wsi”. Przedsięwzięcie objęło zmianę sposobu użytkowania dwóch lokali mieszkalnych na funkcję dydaktyczną, przebudowę części pomieszczeń szkolnych oraz nadbudowę kotłowni o jedną kondygnację. Pomieszczenia zlokalizowane na parterze (w części podlegającej zmianie sposobu użytkowania) pełnią funkcję oddziału przedszkolnego szkoły podstawowej. Wykonano dwie połączone ze sobą izby lekcyjne dla dwóch grup dzieci. Ponadto na kondygnacji powstały pomieszczenia socjalno-szatniowe. Mieszkanie zlokalizowane na piętrze przekształcone zostało na świetlicę dla dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej. Świetlica przeznaczona jest docelowo dla maksymalnie 16 dzieci. Wykonano przebudowę części pomieszczeń szkolnych celem skomunikowania istniejącego segmentu szkolnego z nowymi pomieszczeniami. Przebudowie podlegały pomieszczenia kuchni i zaplecza kuchennego. Zadanie zostało zrealizowane. Łączne nakłady wyniosły 476 509,29 zł.

15. „Budowa mikroinstalacji prosumenckich w Gminie Grudziądz”. Inwestycja obejmowała m.in. dostawę i montaż w oparciu o posiadaną dokumentację techniczną 54 instalacji fotowoltaicznych wraz z konstrukcją dostosowaną do miejsca montażu –

instalacje objęte wnioskiem o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 3.1., w tym: 53 szt. – dla osób prywatnych, 1 szt. – dla budynku Urzędu Gminy w Grudziądzu. Wartość wniosku o dofinansowanie pomocy wynosi 1 143 158,04 zł, w tym dofinansowanie 457 263,28 zł.

W 2018 roku została również zrealizowana i sfinansowana instalacja na budynkach Zakładu Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz w miejscowościach Mokre i Mały Rudnik. Wydatkowano na to zadanie kwotę w wysokości 53 570,00 zł.

16. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń na terenie Gminy Grudziądz poprzez modernizację indywidualnych kotłowni”. W ramach przedsięwzięcia zmodernizowano indywidualne kotłownie poprzez wymianę nieekologicznych kotłów na nowe, zasilane paliwami takimi jak: gaz, ekogroszek, czy biomasa spełniające wymogi 5 klasy emisji spalin lub na pompę ciepła (OZE). Program ma na celu poprawę jakości powietrza na terenie Gminy Grudziądz. Na częściową realizację zadania Gmina Grudziądz zaciągnęła dwie pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w wysokości odpowiednio: 82 242,00 zł oraz 139 463,00 zł. Łącznie wydatkowano w 2018 roku środki w wysokości 258 515,50 zł.

17. „Budowa linii oświetlenia drogowego w miejscowości Pieńki Królewskie”. Powstało 18 szt. kompletnych słupów oświetlenia ulicznego w technologii oświetlenia LED-owego. Wydatkowano kwotę w wysokości 114 390,00 zł.

18. „Opracowanie projektu budowlanego pn. "Adaptacja zabytkowej zagrody wiejskiej w Dusocinie na ekspozycję przyrodniczo-historyczną Parku Krajobrazowego "Góry Łosiowe"”. Gmina Grudziądz zleciła opracowanie dokumentacji na zagospodarowanie terenu w miejscowości Dusocin. Na opracowanie dokumentacji konserwatorskiej budynku mieszkalnego wydatkowano kwotę w wysokości 19 500,00 zł, na opracowanie dokumentacji zagospodarowania terenu – 48 585,00 zł, na opracowanie rekonstrukcji odtworzeniowej budynku dworu z przeznaczeniem na izbę pamięci – 47 355,00 zł. Łącznie wydatkowano 115 440,00 zł.

19. „Przebudowa boiska piłkarskiego wraz z budową zaplecza sanitarno-szatniowego w Węgrowie”. Gmina Grudziądz złożyła wniosek o dofinansowanie inwestycji do Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach Programu Modernizacji Infrastruktury Sportowej. Całkowity koszt realizowanego zadania wyniósł 2 261 335,00 zł. Całkowite środki własne – 1 332 600,00 zł. Całkowite wnioskowane środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej – 928 400,00 zł. Przedmiotem inwestycji jest przebudowa boiska trawiastego wraz z zapleczem socjalno-gospodarczym i oświetleniem. W ramach przedmiotowej inwestycji zaprojektowano kompleksową przebudowę istniejącej infrastruktury. W ramach I etapu robót konieczna była rozbiórka istniejącej zabudowy i elementów małej architektury. Wykonawca będzie musiał wykonać przyłącza energetyczne, wodociągowe oraz kanalizacyjne, postawić budynek socjalno-gospodarczy, zaprojektowany jako obiekt parterowy w technologii tradycyjnej murowanej. W 2018 roku

wydatkowano kwotę w wysokości 609 742,35 zł. Termin końcowy realizacji przedsięwzięcia przewiduje się na dzień 30 kwietnia 2020 r.

Realizacja wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych w Gminie Grudziądz poprzedzona jest przeprowadzeniem postępowania przetargowego zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. W 2018 roku Gmina Grudziądz przeprowadziła łącznie blisko 40 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, z czego 20 zakończyło się wyborem wykonawcy i podpisaniem umowy, pozostałe zostały unieważnione. Najczęstszą przyczyną unieważnienia był brak zainteresowania przetargami ze strony wykonawców lub bardzo wysokie ceny ofert, które przekraczały możliwości finansowe Gminy.

Poza tym Gmina Grudziądz dokonuje zakupów zgodnie z obowiązującym w Urzędzie Gminy regulaminem udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości 30 000,00 euro. Na podstawie tegoż regulaminu w 2018 r. wszczęto 80 postępowań (zapytań ofertowych), z czego 60 zakończyło się wyborem oferty. Cała procedura realizowana jest za pomocą „Platformy Zakupowej”, która została wdrożona w Urzędzie Gminy w październiku 2017 r. Dzięki tej platformie cały proces ofertowania i oceny ofert prowadzony jest w sposób elektroniczny, gwarantujący zachowanie pełnej poufności oraz najwyższych standardów bezpieczeństwa przekazu danych, przy jednoczesnym zachowaniu transparentności i jawności wydatkowania środków publicznych.

4. Realizacja strategii, polityk i programów

4.1. Strategia Rozwoju Gminy

Uchwałą Nr XLII/306/2014 Rady Gminy Grudziądz z dnia 5 czerwca 2014 r. przyjęta została „Strategia Rozwoju Gminy Grudziądz na lata 2014-2022”. Opracowana została przez zespół ekspercko-warsztatowy pod kierunkiem Regionalnego Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Solcu Kujawskim.

Strategia rozwoju gminy stanowi podstawę do podejmowania tak bieżących, jak i długookresowych decyzji związanych z rozwojem Gminy Grudziądz oraz zaspokajaniem potrzeb lokalnej społeczności. Strategia pozwala na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz odpowiednią koordynację i hierarchizację działań. Pozwala także we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a nawet przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Ponadto strategia wskazuje kierunki rozwoju i kolejność działań, uwzględniając przy tym możliwości finansowe gminy, a przede wszystkim jest podstawą do pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań w niej wyznaczonych.

Celem strategicznym dla Gminy Grudziądz jest dynamiczny i wielokierunkowy rozwój gminy.

Stan realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grudziądz według harmonogramu działań:

Projekty zrealizowane:

Działanie 1.4.2. Budowa i rozbudowa zaplecza sportowo–rekreacyjnego na terenie Gminy:

1. Budowa ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej w formie placu zabaw w miejscowościach Marusza, Świerkocin, urządzeń fitness w miejscowościach Marusza, Świerkocin, Wielkie Lniska, boiska sportowego w Maruszy oraz budowa ogólnodostępnego budynku rekreacyjnego wraz z zapleczem socjalnym w miejscowości Wałdowo Szlacheckie. Łączne nakłady poniesione na realizację inwestycji wyniosły 688 362,17 zł, w tym dofinansowanie 245 158,00 zł (w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego na społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020).

Działanie 2.2.1. Budowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym ciągi pieszo-rowerowe:

1. Rozbudowa drogi gminnej Wałdowo Szlacheckie – Błędowo. Łączne nakłady poniesione na realizację inwestycji wyniosły 5 649 617,58 zł, w tym dotacja z Urzędu Wojewódzkiego – 2 483 929,00 zł (Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej) ;
2. Przebudowa drogi gminnej Nr 40446C w miejscowości Linarczyk. Łączne nakłady poniesione na realizację inwestycji wyniosły 1 652 357,40 zł, w tym dofinansowanie 505 280,00 zł (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, Działanie Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich) ;

3. Budowa chodnika w miejscowości Nowa Wieś. W ramach zrealizowanego zadania wybudowano 750 mb chodnika. Wydatkowano kwotę w wysokości 228 398,64 zł (Fundusz Sołecki).

Działanie 2.2.5. Inwestycje w odnawialne źródła energii:

1. Budowa mikroinstalacji prosumenckich w Zakładach Opieki Zdrowotnej na terenie Gminy Grudziądz. Inwestycja polegała na dostawie i montażu 2 szt. instalacji fotowoltaicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej w miejscowości Mokre oraz Mały Rudnik. Łączne nakłady poniesione na realizację inwestycji wyniosły 53 570,00 zł ;
2. Budowa mikroinstalacji prosumenckich w Gminie Grudziądz. Inwestycja polegała na dostawie i montażu 53 szt. instalacji fotowoltaicznych – dla osób prywatnych, 1 szt. – dla budynku Urzędu Gminy w Grudziądzu. Dokończenie realizacji inwestycji w 2019 roku. Wartość wniosku o dofinansowanie pomocy wynosi 1 143 158,04 zł, w tym dofinansowanie 457 263,28 zł (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Działanie 3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych).

Projekty złożone do dofinansowania:

Działanie 2.2.1. Budowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym ciągi pieszo-rowerowe:

1. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej relacji Biały Bór – Wałdowo Szlacheckie – Ruda. Gmina Grudziądz złożyła wnioski o dofinansowanie projektu w dwóch równoległych konkursach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020, Działanie 3.4. Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych. Wartość projektu wynosi 3 706 088,80 zł. Projekt uzyskał dofinansowanie na rok 2019 w wysokości: w ramach 1 konkursu – 529 116,15 zł, a w ramach 2 konkursu – 3 150 175,48 zł. W związku z tym Gmina Grudziądz wybrała korzystniejsze dofinansowanie.

Działanie 4.1. Atrakcyjna turystycznie gmina:

1. Odnowa zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej w Dusocinie. Wniosek o dofinansowanie projektu złożono dla operacji typu „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne” w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Wartość projektu wynosi 624 816,46 zł, w tym kwota dofinansowania 385 945,00 zł.

4.2. Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Grudziądza i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Realizacja polityki terytorialnej na poziomie miast regionalnych w województwie Kujawsko-Pomorskim (Grudziądz, Włocławek) i subregionalnych (Inowrocław) odbywa

się poprzez tzw. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie. W tym celu zostało podpisane przez Gminę Miasto Grudziądz, Gminę Grudziądz, Gminę Dragacz, Gminę Gruta, Gminę Radzyń Chełmiński oraz Gminę Rogóźno porozumienie w sprawie współpracy w ramach wdrażania założeń polityki terytorialnej województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie Obszaru Strategicznej Interwencji Grudziądza i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie. W myśl porozumienia ustanowione zostało formalne partnerstwo pomiędzy sygnatariuszami tworzące Obszar Strategicznej Interwencji Grudziądza, którego celem jest realizacja wspólnych działań prorozwojowych w wymiarze terytorialnym na terenie Grudziądza i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie.

Stan realizacji Strategii rozwoju obszaru strategicznej interwencji Grudziądza i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie według harmonogramu działań:

Projekty zrealizowane:

Działanie 1.2.1. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i wykorzystanie OZE w obiektach użyteczności publicznej:

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Grudziądz. Inwestycja polegała na kompleksowej termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej, tj. budynku OSP w Szynychu oraz dwóch budynków należących do Zespołu Szkół w Piaskach. Wartość zadania wyniosła 1 941 719,90 zł, w tym dofinansowanie 996 446,87 zł (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Działanie 3.3. efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym).

Działanie 8.4.2. Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3:

1. „Gmina Grudziądz pomaga maluchom”. Celem projektu było wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów świadczących usługi opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez tworzenie nowych miejsc opieki, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością w nowo tworzonych formach opieki, sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennych opiekunów, pokrycie kosztów wynagrodzenia opiekunów dziennych zatrudnionych przez gminę w części odpowiadającej kosztom opieki nad dzieckiem skierowanym w ramach projektu. Na realizację projektu Gmina Grudziądz otrzymała dofinansowanie już w 2016 r. Projekt realizowany był od 1 lipca 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r. Wartość projektu wynosiła 261 625,95 zł, w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 222 382,05 zł, przy udziale środków gminy w kwocie 39 243,90 zł, co stanowi 15% kosztów całego projektu.

W ramach trwałości projektu w 2017 i 2018 roku kontynuowano realizację zadania. Gmina Grudziądz zatrudniła 3 dziennych opiekunów w miejscowości Dusocin i Wałdowo Szlacheckie. Dzienni opiekunowie sprawowali opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. Na dzień 31-12-2018 r. z opieki dziennych opiekunów korzystało 12 dzieci.

Projekty realizowane:

Działanie 3.4.2. Rozbudowana i nowoczesna oferta kształcenia ogólnego:

1. Poszerzenie oferty edukacyjnej w placówkach oświatowych na terenie Gminy Grudziądz. Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia ogólnego w Gminie Grudziądz poprzez podniesienie kompetencji 505 uczniów oraz uzyskanie kwalifikacji i podniesienie kompetencji u 104 nauczycieli z 7 szkół podstawowych. Wartość zadania wynosi 1 174 545,24 zł, w tym dofinansowanie 1 115 817,97 zł (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020, Działanie 10.02 Kształcenie ogólne).

Projekty złożone do dofinansowania:

Działanie 1.1.2. Budowa spójnego systemu ciągów pieszo-rowerowych:

1. Budowa ścieżki rowerowej relacji Biały Bór – Wałdowo Szlacheckie – Ruda. (Patrz str. 26)

4.3. Ład przestrzenny

Podstawowym dokumentem planistycznym sporządzanym na szczeblu gminnym jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Nie jest to akt prawa miejscowego, czyli nie zawiera przepisów powszechnie obowiązujących, ale jego postanowienia wiążą organ gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Podstawą prawną do sporządzenia Studium jest art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 z późn. zm.).

Ostatnia ocena aktualności studium miała miejsce w 2016 r. (uchwała nr XXIII/206/2016 Rady Gminy Grudziądz z dnia 25 maja 2016 w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grudziądz oraz oceny aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Grudziądz).

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego przyjmowanym w formie uchwały rady gminy. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określa przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego.

Na dzień 01-01-2018 r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było 4,52% powierzchni gminy, a na dzień 31-12-2018 r. – 4,65%. W 2018 r. roku zostało uchwalonych 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 21,6600 ha (0,13%).

W przypadkach, gdzie brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydaje się decyzję o warunkach zabudowy ustalającą warunki zmiany sposobu zagospodarowania terenu poprzez budowę obiektu budowlanego lub wykonanie innych robót budowlanych. Decyzja określa ustalenia dotyczące rodzaju zabudowy, ustalenia dotyczące funkcji zabudowy i zagospodarowania terenu, ustalenia i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy, ustalenia dotyczące ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, etc.

W 2018 r. wydano 466 decyzji o warunkach zabudowy, w tym decyzje o zmianie lub przeniesieniu warunków, a także decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz zabudowy usługowej. Ponadto w 2018 r. wydano 43 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

4.4. Infrastruktura społeczna

4.4.1. Gminna sieć wodociągowo-kanalizacyjna

Gmina Grudziądz nie posiada własnej stacji uzdatniania wody. Woda jest nabywana od spółki Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Grudziądzu (MWiO). Miejscom dostarczania wody są wodomierze główne, rozdzielające sieć Gminy Grudziądz od sieci MWiO. Na sieci wodociągowej posadowione są stacje podnoszenia ciśnienia.

Długość gminnej sieci wodociągowej z przyłączami na dzień 01-01-2018 r. wynosiła 377,7 km, a na dzień 31-12-2018 r. – 382 km. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada szacunkowo ok. 92% mieszkańców.

Gmina Grudziądz nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Ścieki z terenu gminy są odprowadzane do kolektorów głównych MWiO i trafiają następnie do oczyszczalni ścieków w Nowej Wsi. Miejscom odbioru ścieków przez MWiO są gminne ściekomierze zamontowane na kolektorach głównych. Na sieci kanalizacji sanitarnej posadowione są przepompownie ścieków oraz ściekomierze. Długość gminnej sieci kanalizacyjnej z przyłączami na dzień 01-01-2018 r. wynosiła 69,6 km, a na dzień 31-12-2018 r. – 71 km. Dostęp do sieci kanalizacyjnej w gminie posiada szacunkowo ok. 20% mieszkańców.

Liczba zbiorczych przepompowni ścieków na terenie Gminy Grudziądz wynosi ok. 20 szt., a przydomowych przepompowni ścieków – ok. 260 szt.

W 2018 r. Gmina Grudziądz poniosła koszty związane z utrzymaniem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w łącznej wysokości 3 471 593,45 zł. Bieżącym utrzymaniem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. zajmowała się firma SPOMER Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Biskupskiej 7, 14-200 Ława – oddział w Grudziądzu przy ul. Droga Bociania 16, 86-300 Grudziądz.

W 2018 r. doszło do 49 awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, których powodem były najczęściej: awaria pompy, rozszczelnienie sieci lub nieszczelność zasowy/przyłącza.

W 2018 r. Gmina Grudziądz nabyła prawo własności sieci wodociągowej o długości 2 425 mb oraz sieci kanalizacyjnej o długości 518 mb o łącznej wartości 440 355,00 zł. Ponadto nastąpiło nieodpłatne przeniesienie na rzecz Gminy Grudziądz prawa własności urządzenia kanalizacyjnego – dwóch pomp zatapialnych WQ 15-7-1,1 o wydajności maksymalnej 380 l/min wykonanej na działce nr 214/7 i 214/6 położonej w miejscowości Gać w obrębie geodezyjnym Węgrowo.

Inwestycje wodociągowo-kanalizacyjne przeprowadzone przez Gminę Grudziądz w 2018 roku:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie miejscowości Piaski i Linarczyk – etap I osiedle w Linarczyku o łącznej długości sieci wraz z przyłączami 993 mb – wydatkowano kwotę 574 132,57 zł,
2. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Hanowo o długości ok. 1,4 km – wydatkowano kwotę 249 554,84 zł,

3. Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków do 5m³/dobę pod wnioski mieszkańców, na terenach o rozproszonej zabudowie, na których nie jest planowana kanalizacja sanitarna – 36 przydomowych oczyszczalni – wydatkowano kwotę 134 742,48 zł,
4. Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Sztynwag o długości 348,70 mb – wydatkowano kwotę 73 326,45 zł,
5. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Skarszewy o długości 83 mb – wydatkowano kwotę 18 000,00 zł,
6. Budowa przyłącza wodociągowego o długości 223 mb do świetlicy wiejskiej w Białym Borze – wydatkowano kwotę 13 530,00 zł.

4.4.2. Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa Gminy Grudziądz na dzień 01-01-2018 r. obejmowała 351,99 km dróg, z czego drogi asfaltowe stanowiły 11,22%, a na dzień 31-12-2018 r. długość dróg gminnych wynosiła 333,41 km, z czego drogi asfaltowe stanowiły 12,74%. W związku z powyższym długość całkowita dróg gminnych w ciągu 2018 r. zmniejszyła się o 18,58 km. Wynika to z zamiany z Lasami Państwowymi nieruchomości stanowiących własność gminy i funkcjonujących jako drogi – tereny leśne, w wyniku czego obowiązek utrzymania przedmiotowych dróg przejęła służba leśna.

Szczegółowy podział na poszczególne kategorie dróg gminnych przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Długość	
		Na dzień 01-01-2018 r.	Na dzień 31-12-2018 r.
I. DROGI GRUNTOWE			
1	Gruntowa naturalna	192,90 km	175,00 km
2	Gruntowa wzmocniona żwirem, żuzłem, itp.	43,46 km	43,46 km
I	RAZEM	236,36 km	218,46 km
II. DROGI TWARDE			
1	Bitumiczna	39,49 km	42,48 km
2	Betonowa	1,11 km	1,11 km
3	Kostka	0,90 km	0,90 km
4	Brukowcowa	15,91 km	15,91 km
5	Tłuczniowa	58,22 km	54,55 km
II	RAZEM	115,63 km	114,95 km
DROGI GRUNTOWE I TWARDE OGÓŁEM			
RAZEM (I+II)		351,99 km	333,41 km

Tabela 12. Drogi gminne w podziale na poszczególne kategorie

Szczegółowa specyfikacja obiektów mostowych znajdujących się na terenie Gminy Grudziądz przedstawia poniższa tabela:

MOSTY, WIADUKTY, ESTAKADY, KŁADKI DLA PIESZYCH					
Lp.	Rodzaj nawierzchni	Na dzień 01-01-2018 r.		Na dzień 31-12-2018 r.	
		Ilość	Długość	Ilość	Długość
I. KONSTRUKCJE TRWAŁE					
1	Stalowe	4	53,90 m	4	53,90 m
2	Z betonu zbrojonego (żelbetowe)	1	11,80 m	1	11,80 m
3	Z betonu sprężonego (strunobetonowe, kablobetonowe)	2	20,50 m	2	20,50 m
4	Betonowe, kamienne, ceglane	1	4,55 m	1	4,55 m
5	Drewniane	0	0,00 m	0	0,00 m
I	RAZEM	8	90,75 m	8	90,75 m
II. KONSTRUKCJE TYMCZASOWE					
1	Składane (stalowe)	2	37,00 m	2	37,00 m
2	Pływające	0	0,00 m	0	0,00 m
3	Inne (drewniane, itp.)	0	0,00 m	0	0,00 m
II	RAZEM	2	37,00 m	2	37,00 m
KONSTRUKCJE TRWAŁE I TYMCZASOWE OGÓŁEM					
RAZEM (I+II)		10	127,75 m	10	127,75 m

Tabela 13. Obiekty mostowe na terenie Gminy Grudziądz

W ramach zarządzania drogami gminnymi Wójt Gminy Grudziądz w 2018 r. wydał:

- 172 decyzje uzgadniające lokalizację urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego ;
- 44 decyzje uzgadniające projekt budowlany urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego ;
- 151 decyzji na zajęcie pasa drogowego i umieszczenie w pasie drogowym urządzeń niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego ;
- 41 decyzji uzgadniających lokalizację indywidualnego zjazdu z drogi publicznej.

W 2018 r. zakupiono 5 502 tony kruszywa ceglano-betonowego oraz 2 891 ton kruszywa granitowego na potrzeby utwardzenia dróg gminnych na terenie Gminy Grudziądz. Wiązało się to z poniesieniem kosztów w wysokości odpowiednio 270 698,40 zł (kruszywo ceglano-betonowe) oraz 302 254,05 zł (kruszywo granitowe).

W 2018 r. na zimowe utrzymanie dróg gminnych Gmina Grudziądz poniosła koszty w wysokości 307 424,74 zł.

Zadanie związane z utrzymaniem oświetlenia ulicznego Gmina Grudziądz realizuje za pomocą słupów oświetleniowych, z których część jest własnością Gminy (928 szt.), a część należy do grupy ENERGA (746 szt.). Zakup energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia ulicznego będącego własnością Gminy Grudziądz odbywa się w ramach grupy zakupowej, utworzonej w celu wspólnego przeprowadzenia postępowania o udzielenie

zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego. Założycielem oraz głównym zamawiającym reprezentującym niniejszą grupę zakupową jest Gmina Miasto Lubin. Dostawcą energii elektrycznej wyłonionym w postępowaniu jest TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.

Dla potrzeb prawidłowego funkcjonowania oświetlenia ulicznego na terenie Gminy, a stanowiącego własność grupy ENERGA, Gmina Grudziądz zawarła w trybie zamówienia z wolnej ręki umowę o świadczenie kompleksowej usługi oświetlenia z ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o. Przedmiotem tej umowy jest sprzedaż energii elektrycznej oraz konserwacja oświetlenia.

Na zakup energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia ulicznego w 2018 r. Gmina Grudziądz wydatkowała kwotę 211 429,22 zł. Natomiast koszty utrzymania i konserwacji oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. zamknęły się wydatkiem w wysokości 346 459,04 zł.

Koszty poniesione w 2018 r. na pozostałe zadania związane z infrastrukturą drogową przedstawiają się następująco:

- projekty organizacji ruchu (dokumentacja), wprowadzenie stałej organizacji ruchu, urzędzenia BRD na terenie Gminy Grudziądz – 51 827,71 zł ;
- bieżące utrzymanie przystanków na terenie Gminy Grudziądz – 25 233,00 zł ;
- wynajem powierzchni pod przystanek autobusowy – 2 952,00 zł ;
- usługi sprzętowe w celu poprawy stanu dróg gminnych na terenie jednostki samorządu terytorialnego – 303 114,60 zł ;
- cząstkowe remonty dróg gminnych na terenie Gminy Grudziądz (w tym wymiana wiaty przystankowej) – 140 258,28 zł ;
- wykonanie map do celów projektowych oraz rozgraniczenia, wskazanie granic terenu na potrzeby gminy – 217 368,77 zł ;
- wykonanie projektów budowlanych, aktualizacja kosztorysów, wykonanie analizy stanu technicznego drogi w miejscowości Turznice, wykonanie projektu oznakowania dróg gminnych – 116 649,60 zł ;
- koszenie poboczy dróg gminnych – 46 357,00 zł ;
- konserwacja rowu melioracyjnego wzdłuż drogi gminnej relacji Ruda – Szynych – 28 302,15 zł ;
- wykonanie pomiarów widoczności na przejazdach kolejowych zlokalizowanych na terenie Gminy Grudziądz – 996,30 zł.

4.4.3. Transport zbiorowy na terenie gminy

Zadanie własne polegające na przewozie osób w ramach publicznego transportu zbiorowego Gmina Grudziądz powierzyła Gminie Miasto Grudziądz na podstawie porozumienia międzygminnego nr OR.031.15.2012 zawartego w dniu 12-12-2012 r. Przedmiot porozumienia obejmuje organizowanie i realizowanie usług komunikacji miejskiej na terenie Gminy Grudziądz na liniach komunikacyjnych: 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 16 i 20. Za korzystanie z usług publicznego transportu zbiorowego pobierane są od pasażerów opłaty wg taryfy ustalonej przez Radę Miejską Grudziądza.

Zgodnie z w/w porozumieniem, Gmina Grudziądz zobowiązuje się do dopłaty budżetowej do usług komunikacji miejskiej realizowanej na terenie Gminy Grudziądz, stanowiącej różnicę pomiędzy kosztami netto realizacji zadania, a dochodami netto ze sprzedaży biletów. Ostateczną kwotę dopłaty budżetowej dla poprzedniego roku ustala się po zakończeniu roku na podstawie faktycznie poniesionych kosztów. W sytuacji, gdy w bieżącym roku wystąpiła nadpłata lub niedopłata w stosunku do przyjętego poziomu dopłaty, o jej wysokość korygowana jest dopłata w roku następnym.

Dopłata budżetowa do organizacji i realizacji publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy Grudziądz przez Gminę Miasto Grudziądz w 2018 r. wyniosła 892 689,76 zł.

4.5. Zasoby materialne gminy

4.5.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

Na dzień 01-01-2018 r. zasób mieszkaniowy Gminy Grudziądz obejmował 117 lokali mieszkalnych. Natomiast na dzień 31-12-2018 r. w zasobie mieszkaniowym Gminy Grudziądz znajdowało się 113 lokali mieszkalnych w następujących lokalizacjach:

Lp.	Miejscowość	Liczba lokali	Lp.	Miejscowość	Liczba lokali
1	Biały Bór	1	13	Skarszewy	1
2	Dusocin	3	14	Sosnówka	5
3	Gogolin	4	15	Stary Folwark	6
4	Grabowiec	2	16	Szynych	7
5	Kobylanka	2	17	Świerkocin	12
6	Linarczyk	3	18	Turznice	1
7	Mały Rudnik	3	19	Wałdowo Szlacheckie	3
8	Mokre	16	20	Węgrowo	2
9	Nowa Wieś	5	21	Wielki Wełcz	5
10	Piaski	5	22	Zakurzewo	10
11	Rozgarty	1	23	Grudziądz	13
12	Ruda	3	RAZEM		113

Tabela 14. Zasób mieszkaniowy Gminy Grudziądz na dzień 31-12-2018 r.

Zmniejszenie liczby mieszkań wynika ze sprzedaży 4 lokali – 2 w miejscowości Ruda oraz 2 w miejscowości Mokre.

Spośród 113 lokali mieszkalnych niewykorzystanych było 8 lokali, z których 4 przeznaczone są do remontu (1 w Świerkocinie, 3 w Piaskach), 1 lokal w Szynychu nie znalazł nabywcy ze względu na wielkość (1 pokój 24 m²), a pozostałe 3 lokale, zlokalizowane w Nowej Wsi, z uwagi na stan techniczny przeznaczone są do rozbiórki.

W 2018 r. oddano do użytkowania 1 mieszkanie w miejscowości Mokre, znajdujące się w zasobie gminy. Zasady przyznawania mieszkań były następujące: po złożeniu wniosku i weryfikacji przez kandydata na najemcę lokalu komunalnego czerpano informację od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i w oparciu również o tę opinię

przyznawano lokale. Decyzje w tej sprawie były podejmowane przez Wójta Gminy Grudziądz.

W 2018 r. wszczęto jedno postępowanie sądowe o eksmisję, dotyczące opuszczenia 1 lokalu mieszkalnego, będącego w zasobie gminy. Postępowanie zakończyło się wydaniem wyroku eksmisji 4 osób bez prawa do lokalu socjalnego.

Na dzień 01-01-2018 r. zaległości w opłatach za najem lokali mieszkalnych będących w zasobie gminy opiewały na kwotę 128 469,02 zł, natomiast na dzień 31-12-2018 r. opiewały na kwotę 138 741,86 zł.

W 2018 r. dokonano bieżących remontów mieszkań znajdujących się w zasobie gminy. Przedmiotem remontów było m. in.: wymiana instalacji elektrycznych, wymiana oraz montaż instalacji kanalizacyjnych, przestawienie pieców kaflowych, wymiana stolarki okiennej i nadproży, montaż instalacji grzewczych, montaż domofonu, wymiana drzwi wejściowych. Koszty remontów mieszkań w 2018 r. wyniosły łącznie 61 499,69 zł.

Na dzień 01-01-2018 r. w 6,4% lokali mieszkalnych będących w zasobie gminy, nie było toalet, zaś na dzień 31-12-2018 r. odsetek ten wynosił 5,5%.

W 2018 r. wypłacono dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 38 970,67 zł, których beneficjentami było 38 rodzin i było to 256 świadczeń.

Na dzień 31-12-2018 r. na mieszkanie z zasobu gminy oczekiwało 16 osób.

4.5.2. Gospodarka nieruchomościami

Na dzień 01-01-2018 r. stan gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości wynosił 358,9006 ha o wartości księgowej 40 315 430,00 zł, natomiast na dzień 31-12-2018 r. wynosił 367,1519 ha o wartości księgowej 42 076 416,00 zł.

Na dzień 01-01-2018 r. w użytkowaniu wieczystym znajdowało się 9,1044 ha, natomiast na dzień 31-12-2018 r. – 9,0257 ha. Nieruchomości te to przede wszystkim drogi, rowy, grunty rolne, grunty zadrzewione, nieużytki, tereny zabudowane: budynkami mieszkalnymi, usługowymi, kulturalno-oświatowymi, oczyszczalniami i studniami.

Gmina Grudziądz nabywa nieruchomości poprzez komunalizacje mienia, zakup nieruchomości i nieodpłatne nabycie nieruchomości. Natomiast zbywa poprzez sprzedaż nieruchomości w formie przetargów i formie bezprzetargowej oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W ciągu roku 2018 nabyto nieruchomości o ogólnej powierzchni 10,7403 ha o wartości księgowej 52 188,00 zł oraz zbyto nieruchomości o ogólnej powierzchni 3,2675 ha o wartości księgowej 222 240,00 zł.

4.5.3. Gminny Program Rewitalizacji

Uchwałą Nr LI/491/2018 Rady Gminy Grudziądz z dnia 29 marca 2018 r. został przyjęty Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Grudziądz na lata 2016-2023.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Grudziądz jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej, którego celem jest wyprowadzenie zdiagnozowanego obszaru Gminy Grudziądz ze stanu kryzysowego. Głównym celem Lokalnego Programu

Rewitalizacji jest trwale podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym (obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym), z którego wyznacza się obszar rewitalizacji.

Obszary zdegradowane na terenie Gminy Grudziądz obejmują sołectwa: Dusocin, Mały Rudnik, Stary Folwark, Turznice i Wielki Wełcz. Obszarem rewitalizacji zaś objęto sołectwa: Dusocin, Mały Rudnik, Turznice i Wielki Wełcz.

W 2018 roku zostały określone kierunki działań rewitalizacyjnych oraz przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane w kolejnych latach. Rozpoczęły się także prace nad opracowaniem dokumentacji projektowej wniosków o dofinansowanie, których złożenie zaplanowane jest na rok 2019.

4.5.4. Program opieki nad zabytkami

Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem, który określa zakres podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program określa kierunki działań w zakresie opieki nad zabytkami, wskazuje konieczne do wykonania zadania i sugeruje sposoby ich realizacji poprzez określenie podstawowych działań organizacyjnych, finansowych, promocyjnych i ochronnych. Istotnym celem programu jest dążenie do osiągnięcia odczuwalnej i akceptowalnej przez społeczeństwo poprawy w zakresie: stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, szeroko pojmowanego zasobu dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego.

Ostatni Program Opieki nad Zabytkami był opracowany i przyjęty na lata 2013–2017.

4.6. Środowisko

4.6.1. Rolnictwo

Przeważający obszar Gminy Grudziądz, a zwłaszcza jej południowo-wschodnia część leży w strefie korzystnych warunków dla rozwoju rolnictwa. Istniejące na obszarze Gminy Grudziądz rolnictwo jest jednak rolnictwem podmiejskim. Użytki rolne stanowią ponad 65% powierzchni całej gminy. W użytkowaniu gospodarstw rolnych znajduje się ponad 10 350 ha użytków rolnych, w tym ponad 72% ich powierzchni zajmują grunty orne. Pod względem bonitacyjnym największe obszary zajmują gleby klasy IV, V i VI. Niewielkie powierzchnie zajmują gleby klas II i III. Gleby klasy I na terenie gminy nie występują.

Zgodnie z ustawą o podatku rolnym z dnia 15 listopada 1984 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1892 ze zm.) za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się

w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Na dzień 01-01-2018 r. w Gminie Grudziądz funkcjonowało łącznie 1 446 gospodarstw rolnych, natomiast na dzień 31-12-2018 r. funkcjonowało 1 441 gospodarstw rolnych. W związku z tym liczb gospodarstw rolnych na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. zmniejszyła się o 5.

Poniższa tabela przedstawia liczbę gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. wg kategorii powierzchni poszczególnych gospodarstw:

Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw	
	Na dzień 01-01-2018 r.	Na dzień 31-12-2018 r.
od 1 do 2 ha	534	535
od 2 do 5 ha	485	481
od 5 do 7 ha	115	117
od 7 do 10 ha	117	112
od 10 do 15 ha	79	81
powyżej 15 ha	116	115
RAZEM	1 446	1 441

Tabela 15. Gospodarstwa rolne na terenie Gminy Grudziądz

W roku 2018 do Urzędu Gminy wpłynęły 163 wnioski o oszacowanie szkód wywołanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi (susza) oraz 16 wniosków dotyczących ujemnych skutków przezimowania. Ponadto wydano na prośbę mieszkańców 30 poświadczeń dotyczących osobistego prowadzenia gospodarstwa.

4.6.2. Gospodarowanie odpadami

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw weszła w życie 1 stycznia 2012 r. i zmieniła w sposób znaczący system gospodarki odpadami komunalnymi. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami obowiązek prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi spoczywa na samorządach.

Od dnia 1 lipca 2013 r. Gmina Grudziądz objęła systemem gospodarki odpadami mieszkańców i właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, tzn. zakładów i przedsiębiorstw, sklepów i obiektów użyteczności publicznej oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, a także innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku.

W związku z powyższym na gminie spoczął także obowiązek wyłonienia przedsiębiorstwa zapewniającego odbiór odpadów komunalnych, bądź odbiór wraz z zagospodarowaniem, jak również utworzenia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu Gminy Grudziądz zajmuje się nieprzerwanie od 2013 r. Przedsiębiorstwo Usług Miejskich „PUM” Sp. z o.o. w Grudziądz, które każdorazowo wyłaniane jest w drodze postępowania przetargowego przeprowadzanego w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponadto w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w dniu 02-07-2013 r. zawarto Porozumienie Międzygminne z Gminą Miasto Grudziądz w zakresie powierzenia Gminie Miasto Grudziądz zadania własnego Gminy Grudziądz dotyczącego gospodarki w zakresie unieszkodliwiania i składowania odpadów komunalnych uznając, że docelowym miejscem unieszkodliwiania i składowania odpadów będzie Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Zakurzewie, którego operatorem są Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. w Grudziądz. W porozumieniu zawarto także ustalenia, iż w ramach zakładu funkcjonować będzie PSZOK, który będzie przyjmował odpady od uprawnionych właścicieli i mieszkańców nieruchomości z terenu Gminy Grudziądz na zasadach określonych przez Spółkę. Porozumienie zawarto na czas nieokreślony.

W dniu 05-10-2016 r. zawarto Porozumienie Międzygminne z Gminą Miasto Grudziądz na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców i właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Grudziądz, który zlokalizowany jest przy ul. Składowej 21 w Grudziądz. Porozumienie zawarto na czas nieokreślony.

Rada Gminy Grudziądz ustaliła zasadę, że za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie naliczana opłata od liczby osób zamieszkałych na terenie danej nieruchomości. W 2018 r. nastąpiła zmiana stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Od 01-02-2018 r. stawka opłaty dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy wynosi: 14,00 zł/osobę w przypadku segregacji odpadów komunalnych (wcześniej 12,00 zł) oraz 32,00 zł/osobę w przypadku braku segregacji odpadów komunalnych (wcześniej 24,00 zł). Ponadto na nieruchomościach, gdzie nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne obowiązuje stawka opłaty za pojemnik o określonej pojemności. Natomiast roczna ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe w przypadku, gdy odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny wynosi 55,00 zł (wcześniej 50,00 zł), natomiast w sytuacji, gdy odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny 110,00 zł (wcześniej 100,00 zł).

Właściciele nieruchomości osobiście deklarują liczbę osób zamieszkujących daną nieruchomość i sposób gospodarowania odpadami. Wszystkie nieruchomości zostały wyposażone w odpowiednie pojemniki. W przypadku złożenia zmiany deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zmiany pojemności pojemników są na bieżąco realizowane.

Pobierana opłata przeznaczona jest na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w skład których wchodzi odbiór, transport, utylizacja odpadów, utrzymanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).

Na dzień 01-01-2018 r. systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Grudziądz objętych było 3 248 nieruchomości zamieszkałych oraz 112 nieruchomości niezamieszkałych, natomiast na dzień 31-12-2018 r. objętych było 3 328 nieruchomości zamieszkałych oraz 107 nieruchomości niezamieszkałych.

Na dzień 01-01-2018 r. liczba nieruchomości, na których odpady komunalne zbierane były w sposób selektywny wynosiła 3 168, a na dzień 31-12-2018 r. – 3 276. W przypadku nieruchomości, na których odpady komunalne nie były zbierane w sposób selektywny wynosiła odpowiednio: 228 na dzień 01-01-2018 r. oraz 216 na dzień 31-12-2018 r.

W 2018 r. odebrano od mieszkańców i właścicieli nieruchomości ogółem 4 212,09 t odpadów komunalnych, a więc o 212,72 t więcej niż w roku 2017.

Ilość odpadów komunalnych dostarczonych przez mieszkańców gminy do PSZOK przy ZGO w Zakurzewie w 2018 r. wyniosła 261,68 t, a więc o 73,72 t więcej niż w roku 2017.

Ilość odpadów komunalnych dostarczonych przez mieszkańców gminy do PSZOK przy ul. Składowej 21 w Grudziądzu w 2018 r. wyniosła 84,14 t, a więc o 10,37 t więcej niż w roku 2017.

Na dzień 01-01-2018 r. na 1 mieszkańca gminy przypadało 60 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 264 kg zmieszanych odpadów komunalnych, natomiast na dzień 31-12-2018 r. na 1 mieszkańca gminy przypadało 70 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 266 kg zmieszanych odpadów komunalnych.

Zmiana wszystkich proporcji wynika m.in. z tego, że w ciągu roku 2018 przybyło 91 nieruchomości na terenie Gminy Grudziądz, od których odbierane są odpady komunalne. Ponadto mieszkańcy wytwarzają w swoich gospodarstwach domowych więcej odpadów, które można zagospodarować w sposób selektywny.

Wójt corocznie sporządza sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, które przedkłada Marszałkowi Województwa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. W 2018 r. Gmina Grudziądz osiągnęła wymagane prawem poziomy odzysku odpadów z masy odpadów komunalnych.

4.6.3. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Grudziądz jest dokumentem strategicznym, określającym wizje rozwoju gminy. Dokument koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania OZE oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Założeniem planu jest osiągnięcie ww. korzyści z jednoczesnym zachowaniem równowagi ekonomicznej, społecznej i środowiskowej.

Stan realizacji w 2018 r. Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Grudziądz według harmonogramu działań:

Projekty zrealizowane:

1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń przez realizację zadań termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej:

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Grudziądz.
(Patrz str. 27).

Projekty złożone do dofinansowania:

1. Budowa ścieżki rowerowej relacji Biały Bór – Wałdowo Szlacheckie – Ruda.
(Patrz str. 26).

4.6.4. Program usuwania wyrobów z azbestu

Wyroby zawierające azbest z terenu Gminy Grudziądz są usuwane corocznie przy wsparciu finansowym w postaci dotacji pochodzącej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Od 2017 r. dofinansowanie obejmuje 70% kosztów kwalifikowalnych. W roku 2018 nastąpiła aktualizacja Gminnego Programu Usuwania Azbestu na podstawie przeprowadzonej w 2017 r. inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest (spis z natury) na terenie Gminy Grudziądz.

W roku 2018, na podstawie złożonych wniosków mieszkańców, usunięto wyroby zawierające azbest z 26 nieruchomości. Ilość usuniętego azbestu w ramach usługi demontażu, transportu i utylizacji wyniosła 15,96 t, zaś w ramach usługi samego transportu i utylizacji azbestu wyniosła 50,50 t. Koszt zadania to 23 794,60 zł, z czego wkład własny Gminy Grudziądz to 7 138,38 zł.

4.6.5. Ochrona przyrody

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia i jest wymagana dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W 2018 r. do Urzędu Gminy w Grudziądz wpłynęło 6 wniosków o wydanie decyzji środowiskowych:

- jeden wniosek przekazano według właściwości do organu właściwego do rozpatrzenia sprawy,
- wydano jedno postanowienie odmawiające wszczęcia postępowania administracyjnego,
- w dwóch przypadkach wydano decyzję umarzającą postępowanie,
- dwa postępowania są w toku.

Wójt Gminy Grudziądz w 2018 r. przyjął i pozytywnie rozpatrzył 108 złożonych przez mieszkańców Gminy zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew lub krzewów z nieruchomości osób fizycznych.

Wójt Gminy Grudziądz w 2018 r. wydał następujące zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów na podstawie wniosków złożonych przez:

- Powiatowy Zarząd Dróg (9 wniosków) – wydano 9 zezwoleń ;
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (5 wniosków) – wydano 4 zezwolenia oraz jedną decyzję odmowną.

Gmina Grudziądz w 2018 r. na usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości, których jest właścicielem uzyskała zezwolenia:

- od Starosty Grudziądzkiego – 11 zezwoleń oraz 8 decyzji odmownych
- od Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – 4 zezwolenia, w tym jedno postępowanie zostało umorzone.

4.6.6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Rada Gminy Grudziądz każdego roku podejmuje uchwałę w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Grudziądz na dany rok. Głównymi priorytetami programu są: odławianie bezdomnych zwierząt i zapewnienie im miejsca w schronisku, opieka i dokarmianie wolno żyjących kotów, sterylizacja i kastracja, usypianie ślepych miotów, poszukiwanie właścicieli, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej. W celu realizacji założeń programowych Gmina Grudziądz współpracuje przede wszystkim ze schroniskiem dla zwierząt prowadzonym przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „DANIEL” w Grudziądzu, gospodarstwem rolnym Andrzeja Zakrzewskiego oraz z organizacjami pozarządowymi, których celem statutowym jest ochrona zwierząt.

W okresie od 01-01-2018 r. do 31-12-2018 r. przyjęto do schroniska 64 psy i 9 kotów. Koszt prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt oraz ich wyłapywania w roku 2018 wyniósł 178 220,76 zł.

Gmina Grudziądz dofinansowuje również zabiegi sterylizacji i kastracji czworonogów. Na realizację tego zadania w 2018 r. Gmina poniosła koszty w wysokości 12 000,00 zł.

4.6.7. Spółka Wodna Gminy Grudziądz

Od 2018 r. na terenie Gminy Grudziądz działa Spółka Wodna Gminy Grudziądz, która została założona na Walnym Zgromadzeniu Członków 08-05-2018 r. oraz zatwierdzona przez Starostę Powiatu Grudziądzkiego decyzją OS.6343.7.2018 r. z dnia 29-05-2018 r. Do systemu informatycznego gospodarowania wodami regionu wodnego Dolnej Wisły dokonano wpisu pod Nr RWGD/SW/215 dnia 26-06-2018 r. Liczba członków na dzień 31-12-2018 r. wynosiła 66 osób, zaś wysokość składki członkowskiej – 22 zł za 1 ha przeliczeniowy.

Spółka Wodna Gminy Grudziądz obejmuje swoim działaniem całą Gminę Grudziądz:

- długość rowów wynosi ok. 300 km,
- powierzchnia gruntów zdrenowanych wynosi 25,144 ha,
- powierzchnia obszarów zmeliorowanych wynosi 910,248 ha.

Spółka Wodna Gminy Grudziądz w roku 2018 pozyskała środki finansowe na swoją działalność z następujących źródeł zewnętrznych:

Źródło finansowania	Kwota
Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy	13 800,00 zł
Starostwo Powiatowe w Grudziądzu	7 807,03 zł
Gmina Grudziądz	38 198,82 zł
RAZEM	59 805,85 zł

Tabela 16. Źródła finansowania Spółki Wodnej Gminy Grudziądz w 2018 r.

Spółka Wodna Gminy Grudziądz zrealizowała w 2018 r. następujące zadania:

1. W ramach środków pozyskanych z Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy:
  - zakupiono narzędzia: piła spalinowa (2 szt.), kosa spalinowa (2 szt.), szpadel (2 szt.), szufla (2 szt.), siekiera (1 szt.), grabie (2 szt.), trzonki (2 szt.), żyłka, łańcuch, olej do pił łańcuchowych – 11 088,19 zł ;
  - usunięto namuł rowu R-TIII we wsi Turznice – 3 200,00 zł.
2. W ramach środków pozyskanych ze Starostwa Powiatu Grudziądzkiego odbudowano rów melioracyjny oznaczony symbolem RS na długości 500 mb w miejscowości Sosnówka – 13 011,71 zł.
3. W ramach środków pozyskanych z Gminy Grudziądz wykonano:
  - czyszczenie rowu na działkach nr 239/5, 238/2, 237/1, 231/1 w miejscowości Linarczyk, obręb geodezyjny Kobylanka. Zadanie obejmowało czyszczenie 450,00 mb – 15 614,49 zł ;
  - czyszczenie rowu na działkach nr 276/1, 314/1, 327/4, 327/5, 363/8, 364 w miejscowości Kobylanka, obręb geodezyjny Kobylanka. Zadanie obejmowało czyszczenie około 850,00 mb – 20 496,40 zł ;
  - naprawa przekładki zbiorczej w miejscowości Gogolin na długości 20,00 mb – 2 473,78 zł.

Na terenie Gminy Grudziądz, poza Spółką Wodną Gminy Grudziądz, działa także Spółka Wodna Jeziora Rudnickiego Wielkiego, Rzeki Maruszanki oraz Jeziora Rządz.

4.7. Oświata

Wydatki budżetowe Gminy Grudziądz na oświatę i wychowanie w 2018 r. zaplanowane były na kwotę 21 864 651,95 zł oraz wykonane w wysokości 20 540 449,84 zł, co stanowi 93,94% planu. To oznacza, że w 2018 r. z budżetu Gminy Grudziądz wydatkowano na oświatę i wychowanie kwotę o 3 309 326,21 zł większą niż w roku 2017.

Gmina Grudziądz otrzymała z budżetu państwa w 2018 r. subwencję oświatową w wysokości 9 699 964,00 zł oraz dotację przedszkolną w wysokości 317 840,00 zł.

4.7.1. Szkoły podstawowe

W 2018 r. w Gminie Grudziądz funkcjonowało 7 szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz. Struktura szkół obejmuje 8-letnie szkoły podstawowe z klasami gimnazjalnymi oraz oddziałami przedszkolnymi. Sieć szkół Gminy Grudziądz uzupełnia Szkoła Podstawowa Grudziądz-Węgrowo prowadzona przez Fundację Rozwoju Edukacji Najmłodszych, dla której Gmina Grudziądz w 2018 r. przekazała dotację w wysokości 890 618,34 zł.

Dane w poszczególnych szkołach przedstawiają się następująco:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów
1	Szkoła Podstawowa w Dusocinie	69
2	Szkoła Podstawowa w Mokrem	243
3	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi	170
4	Szkoła Podstawowa w Piaskach	205
5	Szkoła Podstawowa w Sosnówce	69
6	Szkoła Podstawowa w Sztynwagu	216
7	Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim	284
8	Szkoła Podstawowa Grudziądz-Węgrowo	116
RAZEM		1 372

Tabela 17. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Grudziądz wraz z liczbą uczniów wg stanu na dzień 31-12-2018 r.

Na dzień 01-01-2018 r. stan zatrudnienia w szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Grudziądz, wynosił ogółem 108 osób zatrudnionych na pełny etat oraz 62 osoby zatrudnione na niepełny etat (25,31 etatu). Natomiast na dzień 31-12-2018 r. stan zatrudnienia w szkołach podstawowych ogółem wynosił 121 osób zatrudnionych na pełny etat oraz 76 osób zatrudnionych na niepełny etat (31,51 etatu). W 2018 r. w poszczególnych szkołach zatrudniono 13 osób na pełny etat oraz 14 osób na niepełny etat (wzrost o 6,20 etatu).

Wydatki poniesione w 2018 r. na poszczególne szkoły przedstawiają się następująco:

Lp.	Nazwa szkoły	Kwota wydatków
1	Szkoła Podstawowa w Dusocinie	1 137 851,02 zł
2	Szkoła Podstawowa w Mokrem	2 520 853,48 zł
3	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi	2 299 221,96 zł
4	Szkoła Podstawowa w Piaskach	1 971 774,85 zł
5	Szkoła Podstawowa w Sosnówce	1 138 468,79 zł
6	Szkoła Podstawowa w Sztynwagu	2 125 130,16 zł
7	Szkoła Podstawowa w Wałdowie Szlacheckim	6 582 750,81 zł
RAZEM		17 776 051,07

Tabela 18. Wydatki poniesione na poszczególne szkoły w 2018 r.

Wójt Gminy Grudziądz w 2018 r. przyznał stypendia motywacyjne za osiągnięcia w nauce i osiągnięcia sportowe dla 145 uczniów po 100,00 zł, co łącznie dało kwotę w wysokości 14 500,00 zł. Natomiast stypendia sportowe przyznano 18 zawodnikom ogółem na kwotę 50 000,00 zł.

Przyznano również stypendia szkolne 254 uczniom na łączną kwotę 142 695,00 zł, w tym zasiłek szkolny dla 7 uczniów w kwocie 4 340,00 zł.

W 2018 r. do szkół dowożono 444 uczniów, w tym 18 uczniów niepełnosprawnych. Na realizację tego zadania Gmina Grudziądz poniosła koszty w wysokości 504 050,56 zł.

4.7.2. Przedszkola

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje Przedszkole Gminne z siedzibą w Małym Rudniku, do którego uczęszcza 50 dzieci. Na dzień 01-01-2018 r. stan zatrudnienia w tym przedszkolu wynosił 4 osoby zatrudnione na pełny etat oraz 2 osoby zatrudnione na niepełny etat (0,38 etatu). Natomiast na dzień 31-12-2018 r. stan zatrudnienia w przedszkolu wynosił 4 osoby zatrudnione na pełny etat oraz 3 osoby zatrudnione na niepełny etat (0,46 etatu). W związku z tym zatrudnienie w przedszkolu w 2018 r. wzrosło o 1 osobę zatrudnioną na niepełny etat (wzrost o 0,08 etatu).

W 2018 r. Gmina Grudziądz poniosła wydatki związane z utrzymaniem Gminnego Przedszkola w Małym Rudniku w wysokości 492 838,01 zł.

Ponadto na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje Niepubliczne Przedszkole „KRASNAL” w miejscowości Nowa Wieś prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola. Gmina Grudziądz każdego roku przekazuje dotację na funkcjonowanie tego przedszkola. W 2018 r. wysokość udzielonej dotacji wyniosła 334 775,25 zł.

4.8. Opieka zdrowotna

4.8.1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz (SP ZOZ) w 2018 r. realizował świadczenia zdrowotne w ramach następujących jednostek organizacyjnych:

1. Ośrodek Zdrowia w Mokrem,
2. Ośrodek Zdrowia w Małym Rudniku,
3. Filia Ośrodka Zdrowia w Mały Rudniku – w miejscowości Piaski.

Stan zatrudnienia w SP ZOZ Gminy Grudziądz w 2018 r. przedstawia poniższa tabela:

Stanowisko	Liczba osób	
	Na dzień 01-01-2018 r.	Na dzień 31-12-2018 r.
Lekarz internista	3	3
Lekarz pediatra	6	6
Lekarz rodzinny	1	2
Lekarz stomatolog	4	4
Pielęgniarka	7	8
Położna	1	1
RAZEM	22	24

Tabela 19. Stan zatrudnienia w SP ZOZ Gminy Grudziądz

Średnioroczna liczba zadeklarowanych pacjentów w 2018 r. wyniosła 6 234 pacjentów. W 2018 r. udzielono 25 086 porad lekarskich. Statystyczny pacjent korzystał z pomocy lekarskiej około 4 razy w ciągu roku. Miesięcznie udzielanych było ponad 2 000 porad poza okresem wakacyjnym, a dziennie około 100 porad. Świadczenia zdrowotne udzielane przez SP ZOZ w 2018 r. przedstawiają się następująco:

Ośrodek Zdrowia	Porada lekarza POZ	Wizyty domowe	Osoby do 18 r.ż.	Porada stomatologiczna
Mokre	7 226	44	1 949	2 068
Mały Rudnik	11 758	32	4 064	1 692
Piaski	6 102	46	1 788	557
RAZEM	25 086	122	7 801	4 317

Tabela 20. Liczba świadczeń zdrowotnych udzielanych przez SP ZOZ Gminy Grudziądz w 2018 r.

Oprócz podstawowych porad lekarskich i stomatologicznych w 2018 r. prowadzone były obowiązkowe szczepienia dla dzieci, wynikające z kalendarza szczepień. Dodatkowo realizowano szczepienia odpłatne dla dorosłych i dzieci. Prowadząc działania z zakresu promocji zdrowia, udzielano kompleksowych porad z zakresu postaw, motywacji i zachowania dotyczącego profilaktyki chorób układu krążenia, układu oddechowego, edukacji zdrowotnej w terapii cukrzycy i zapobiegania powikłaniom cukrzycowym, właściwego stylu życia. Uczestniczono w programach zdrowotnych finansowanych przez NFZ w zakresie profilaktyki chorób układu krążenia, raka jelita grubego oraz w kampanii przeciwdziałania przemocy w rodzinie i aktywizacji osób starszych. Dodatkowo korzystając ze środków własnych i bogatego zaplecza specjalistycznego w okresie od listopada do grudnia 2018 r. SP ZOZ Gminy Grudziądz zaprosił na bezpłatne badania USG piersi kobiety po 40 roku życia. Akcja cieszyła się bardzo dużym powodzeniem. Przeprowadzono 151 badań.

W 2018 r. zrealizowany został także „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)”, w ramach którego szczepieniu poddano 17 dziewczynek w schemacie 3-dawkowym. Na realizację tego programu SP ZOZ uzyskała dotację z Gminy Grudziądz w wysokości 33 900,00 zł.

W okresie od 01-01-2018 r. do 31-12-2018 r. SP ZOZ Gminy Grudziądz uzyskał przychody w kwocie 2 437 063,07 zł, z czego największy udział stanowią przychody z tytułu umów podpisanych z NFZ w wysokości 2 319 873,67 zł. Natomiast koszty związane z prowadzeniem działalności wyniosły 2 379 760,24 zł. Rok 2018 zakończony został zyskiem w wysokości 57 302,83 zł.

Wydatki inwestycyjne na zakup środków trwałych oraz wyposażenia w 2018 r. wyniosły 105 197,63 zł, z czego ze środków własnych SP ZOZ wydatkowano 92 467,99 zł, a z dotacji celowej NFZ wydatkowano 12 729,64 zł.

4.8.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest programem uchwalanym corocznie przez Radę Gminy Grudziądz i stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grudziądz na lata 2014–2022 w części dotyczącej zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych i narkotykowych, zapobiegania powstawaniu nowych, niekorzystnych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana jest w drodze zarządzenia Wójta Gminy Grudziądz. W 2018 r. w pracach Komisji pracowało 6 osób, odbyło się 13 posiedzeń. Członkowie Komisji przeprowadzili 27 rozmów interwencyjno-motywacyjnych. Wezwanych osób na rozmowy było zdecydowanie więcej, ale osoby te nie stawiały się na wezwania. Koszty związane z wynagrodzeniem członków Komisji w 2018 r. wyniosły 23 941,86 zł.

W 2018 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaopiniowała 26 wniosków pod względem usytuowania i liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Grudziądz, zgodnie z uchwałą Rady Gminy Grudziądz Nr LV/527/2018 z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Grudziądz (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. z 2018 r., poz. 3658).

Na dzień 01-01-2018 r. zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Grudziądz posiadało 31 podmiotów, natomiast na dzień 31-12-2018 r. zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Grudziądz posiadały 33 podmioty.

Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na dzień 01-01-2018 r. wyniosła 100, natomiast na dzień 31-12-2018 r. wynosiła 103.

W 2018 r. Wójt Gminy Grudziądz wydał 53 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2018 r. wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Grudziądz wyniosła 7 687 786,67 zł, to jest o 911 772,08 zł więcej niż w roku 2017.

Wójt Gminy Grudziądz wydał w 2018 r. 58 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, w tym 41 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, 12 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz 5 zezwoleń na jednorazową sprzedaż napojów alkoholowych;

Środki finansowe na realizację zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. W 2018 roku za korzystanie z w/w zezwoleń gmina pozyskała środki finansowe w kwocie 157 160,48 zł.

W 2018 roku na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gmina Grudziądz wydała kwotę 119 436,48 zł, w tym:

- 105 929,66 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi ;
- 13 506,82 zł na zwalczanie narkomanii.

W ramach działalności profilaktycznej na terenie Gminy Grudziądz podjęto następujące przedsięwzięcia:

1. Świetlica socjoterapeutyczna.

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje jedna świetlica socjoterapeutyczna „Pod Lipami” w Wałdowie Szlacheckim. W 2018 r. w zajęciach socjoterapeutycznych uczestniczyło 18 osób. Koszt utrzymania świetlicy w 2018 r. to kwota 17 210,55 zł.

2. Obóz profilaktyczny.

W okresie od 10 do 19 sierpnia 2018 r. 60 dzieci z rodzin defaworyzowanych odpoczywało na obozie profilaktycznym w Ośrodku Wypoczynkowym „Korsarz” w Chłapowie k. Władysławowa. Koszt organizacji obozu to kwota 41 940,00 zł.

3. „Laboratorium Pozytywnej Wiedzy”.

W Szkole Podstawowej w Nowej Wsi, realizowano rekomendowany program profilaktyczny „Laboratorium Pozytywnej Wiedzy”. Programem objętych było 12 uczniów. Zakładanym do osiągnięcia efektem programu było ograniczenie lub zaniechanie podejmowania zachowań ryzykownych (np. sięganie po napoje alkoholowe) i podtrzymanie zachowań ocenianych jako pozytywne (np. abstynencja).

4. Festyn rodzinno-profilaktyczny.

W dniu 22-09-2018 r. odbył się IV festyn rodzinno-profilaktyczny dla mieszkańców Gminy Grudziądz. Koszt organizacji festynu to kwota 13 000,00 zł.

5. Konkurs profilaktyczny.

Szkoła Podstawowa w Piaskach zorganizowała „Szkolne Dni Profilaktyki” dla każdej grupy wiekowej. Na konkurs zakupiono nagrody i łakocie dla dzieci w kwocie 2 761,58 zł.

6. Międzynarodowy program zdrowia emocjonalnego „Przyjaciele Zippiego”.

Program profilaktyczny dla dzieci w wieku 5-8 lat, który kształtuje i rozwija umiejętności psychospołeczne u małych dzieci. W 2018 r. program realizowano w pięciu placówkach, a działaniami objętych było 127 uczniów.

7. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.

W grudniu 2018 r. rozpoczęto realizację rekomendowanego programu profilaktycznego „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. W zajęciach udział wzięło 20 rodziców.

8. Program „Spójrz Inaczej”.

22-11-2018 r. podpisano umowę na realizację rekomendowanego programu wychowawczo-profilaktycznego dla 11 nauczycieli i pedagogów – „Spójrz Inaczej”. Warsztaty realizowane będą od stycznia 2019 r.

9. Materiały informacyjno-edukacyjne.

W 2018 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zakupiła materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące profilaktyki alkoholowej, dopalaczy, jak również narkotyków. Koszt zakupu materiałów to kwota 1 334,00 zł.

10. Dotacje dla grudziądzkiego stowarzyszenia Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „NADZIEJA”:

- stowarzyszenie otrzymało dotację w wysokości 3 500,00 zł na prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Z pomocy punktu konsultacyjnego skorzystało 27 osób ;
- stowarzyszenie otrzymało także dotację w wysokości 7 500,00 zł na specjalistyczną pomoc rodzinom z terenu Gminy Grudziądz. Z punktu konsultacyjnego skorzystało 30 osób.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki kontynuowano w 2018 r. porozumienie dotyczące współfinansowania przedsięwzięcia regionalnego o nazwie „Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia”. Ludzie mający poważne problemy lub będący

ofiarami przemocy domowej mogli uzyskać bezpłatne porady u wykwalifikowanych specjalistów (psychologów, prawników). Koszt realizacji tego przedsięwzięcia to kwota 609,50 złotych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zorganizowała także w 2018 r. szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych, w których udział brało 5 osób reprezentujących różne podmioty.

4.9. Bezpieczeństwo

4.9.1. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Jednostki te zlokalizowane są w miejscowościach: Dusocin, Piaski, Ruda (remiza w Małym Rudniku), Szynych i Wielki Wełcz. Trzy jednostki: OSP Ruda, OSP Szynych i OSP Wielki Wełcz należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego.

Stan środków trwałych (pojazdy) w poszczególnych jednostek OSP wg stanu na dzień 31-12-2018 r.:

Lp.	Jednostka OSP	Marka	Typ, model	Rok produkcji
1	OSP Dusocin	Volkswagen	T4	1999
2		Jelcz	005	1980
3		Renault Camiva	G 230	1994
4	OSP Piaski	Jelcz	005	1988
5		Jelcz	004	-
6		Volkswagen	T4	1999
7	OSP Ruda	FS - Lublin	3302	1996
8		Iveco	150 EW	2016
9		Iveco	120-16 AWD	1994
10	OSP Szynych	FS - Lublin	3302	1998
11		Renault	M 210	1998
12		Jelcz	325	1988
13		Przyczepa lekka	11 B	2014
14	OSP Wielki Wełcz	Lublin	3304	2000
15		Jelcz	014	1997
16		Jelcz	004	1987
17		Żuk	A15	1978

Tabela 21. Stan wyposażenia jednostek OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. – Pojazdy

Ponadto na wyposażeniu każdej straży znajdują się zestawy hydrauliczne, motopompy, pilarki i zestawy pierwszej pomocy przedmedycznej.

Gmina Grudziądz na bieżąco inwestuje również w rozbudowę i modernizację istniejących remiz strażackich. Najważniejsze inwestycje w 2018 r. to: termomodernizacja remizo-świetlicy w Szynychu oraz wymiana bram garażowych: w remizie w Wielkim Wełczu i w remizie w Piaskach.

Liczba druhów w poszczególnych jednostkach OSP w 2018 r.:

Lp.	Jednostka OSP	Liczba druhów ogółem	Liczba druhów wg grup	
1	OSP Dusocin	53	Zwyczajni	40
			z czego mogący brać bezpośredni udział w akcjach	22
			Członkowie honorowi	2
			Członkowie wspierający	0
2	OSP Piaski	85	Zwyczajni	55
			z czego mogący brać bezpośredni udział w akcjach	30
			Członkowie honorowi	0
			Członkowie wspierający	10
3	OSP Ruda	67	Zwyczajni	54
			z czego mogący brać bezpośredni udział w akcjach	38
			Członkowie honorowi	1
			Członkowie wspierający	2
4	OSP Szynych	109	Zwyczajni	62
			z czego mogący brać bezpośredni udział w akcjach	32
			Członkowie honorowi	4
			Członkowie wspierający	17
5	OSP Wielki Wełcz	90	Zwyczajni	62
			z czego mogący brać bezpośredni udział w akcjach	33
			Członkowie honorowi	0
			Członkowie wspierający	9
			Młodzieżowe drużyny Pożarnicze	19

Tabela 22. Liczba druhów w poszczególnych jednostkach OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r.

Liczba interwencji podjętych przez jednostki OPS w 2018 r. wyniosła 254, to jest o 55 więcej niż w roku 2017. Liczba interwencji w poszczególnych jednostkach przedstawia się następująco:

Lp.	Jednostka OSP	Liczba interwencji (zabezpieczanie miejsc zagrożonych i wyjazdy do akcji)
1.	OSP Dusocin	50
2.	OSP Piaski	48
3.	OSP Ruda	80
4.	OSP Szynych	44
5.	OSP Wielki Wełcz	32
RAZEM		254

Tabela 23. Liczba interwencji poszczególnych jednostek OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r.

4.9.2. Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego

Zarządzanie kryzysowe na terenie Gminy Grudziądz oparte jest o zasoby osobowe i sprzętowe Ochotniczych Straży Pożarnych. Magazyny obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego zlokalizowane są w miejscowościach: Ruda, Szynych oraz Wielki Wełcz.

Wykaz najważniejszego sprzętu:

Lp.	Nazwa (określenie) przedmiotu spisywanego	J.m.	Ilość
1	Agregat prądowórczy jednofazowy PGG 6500X	szt.	3
2	Kombinezon Tychem F ze skarpetami roz. XL	szt.	60
3	Wodery górnicze antyelektrostatyczne WRA 02	para	15
4	Worek PP do piasku (duży)	szt.	20 000

Tabela 24. Stan wyposażenia w ramach zarządzania kryzysowego

4.9.3. Kwalifikacja wojskowa

Liczba osób wzywanych do kwalifikacji wojskowej w 2018 r. wyniosła 94 osoby, tj. o jedną osobę więcej niż w roku 2017.

4.10. Pomoc społeczna

Wydatki budżetowe Gminy Grudziądz na pomoc społeczną w 2018 r. zaplanowane były na kwotę 16 422 129,33 zł oraz wykonane w wysokości 16 141 404,58 zł, co stanowi 98,29% planu. Dla porównania w 2018 r. z budżetu Gminy Grudziądz wydatkowano na pomoc społeczną kwotę o 119 673,80 zł większą niż w roku 2017.

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2018 r. było 1 021 osób znajdujących się poniżej kryterium dochodowego, w tym:

Osoyby w wieku:	Liczba osób
od 0 do 10 lat	250
od 11 do 18 lat	168
od 19 do 35 lat	190
od 36 do 45 lat	134
od 46 do 55 lat	98
od 56 do 65 lat	111
od 66 i więcej lat	69
brak danych	1
RAZEM	1 021

Tabela 25. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w podziale na kategorie wiekowe

Na terenie Gminy Grudziądz nie ma Domów Pomocy Społecznej (DPS). Gmina ponosi jednak opłaty związane z utrzymaniem swoich mieszkańców przebywających w DPS w Grudziądzu. W 2018 r. Gmina Grudziądz opłacała pobyt w DPS 13 osób z terenu Gminy Grudziądz oraz 2 osób niebędących mieszkańcami Gminy Grudziądz, ale których opiekunowie prawni mieszkają na terenie Gminy Grudziądz. Na tę pomoc w 2018 r. wydatkowano kwotę 337 413,16 zł.

W 2018 r. z zasiłków okresowych i celowych skorzystało 310 rodzin, w których funkcjonuje 917 osób. Na realizację tego zadania wydatkowano w 2018 r. kwotę 544 866,17 zł, z czego 425 134,12 zł na zasiłki okresowe pochodziło z dotacji z budżetu państwa. Średni zasiłek okresowy wyniósł 357,69 zł. Pozostała kwota 119 732,05 zł na zasiłki celowe pochodziła z budżetu Gminy, w tym przyznano specjalne zasiłki celowe w kwocie 32 483,00 zł dla osób, które przekraczają kryterium dochodowe, ale ich sytuacja materialna jest bardzo trudna ze względu na konieczność zakupu lekarstw, opału, dokonania opłat, czy zdarzenia losowe. Z tej formy pomocy skorzystało w 2018 r. 61 osób i było to 81 zasiłków.

W 2018 r. zasiłki stałe wypłacono 45 osobom na łączną kwotę 199 191,20 zł i były to 423 świadczenia. Zadanie to zostało w całości sfinansowane ze środków budżetu państwa.

W 2018 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystało 13 osób, na co wydatkowano kwotę 166 312,04 zł. Natomiast 5 osób otrzymało specjalistyczne usługi opiekuńcze, na co wydatkowano 56 982,90 zł.

W 2018 r. na pomoc w zakresie dożywiania wydatkowano kwotę w wysokości 204 999,86 zł. Z tej formy pomocy, oprócz dożywiania w szkole, wypłacono także zasiłki celowe na żywność dla 260 dzieci w szkołach ze 141 rodzin.

W 2018 r. beneficjentami programu „500+” było 979 rodzin. Zrealizowano 18 416 świadczeń na łączną kwotę w wysokości 8 729 989,44 zł. Jest to zadanie zlecone w całości sfinansowane dotacją celową z budżetu państwa.

W 2018 r. na utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gmina Grudziądz wydatkowała środki w wysokości 893 013,84 zł, z czego dotacja celowa z budżetu państwa wyniosła 123 562,36 zł.

4.11. Realizacja uchwał Rady Gminy Grudziądz

W 2018 r. Wójt Gminy Grudziądz wykonał 150 uchwał Rady Gminy Grudziądz przygotowanych przez poszczególne referaty Urzędu Gminy Grudziądz, w tym:

Lp.	Referat / stanowisko	Liczba wykonanych uchwał
1	Referat Finansów i Podatków	42
2	Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa	41
3	Referat Budownictwa i Gospodarki Komunalnej	24
4	Referat Rozwoju i Inwestycji	15
5	Referat Oświaty	7
6	Biuro Rady Gminy	13
7	Stanowisko ds. sportu, turystyki i promocji	2
8	Stanowisko ds. egzekucji należności pieniężnych	1
9	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	5
RAZEM		150

Tabela 26. Liczba wykonanych uchwał Rady Gminy Grudziądz w 2018 r.

4.12. Sprawy obywatelskie

W 2018 r. wpisano do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (CEIDG) 119 nowych przedsiębiorców oraz wykreślono z CEIDG 68 przedsiębiorców.

W 2018 r. przyjęto 352 wnioski o zmianę wpisu w CEIDG, w tym 69 dotyczyło zawieszenia działalności gospodarczej, a 29 dotyczyło wznowienia działalności gospodarczej.

Do Urzędu Gminy Grudziądz wpłynęło w 2018 r. 79 wniosków w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz 2 wnioski w trybie ustawy o petycjach.

W 2018 r. wpłynęły 2 skargi do Urzędu Gminy w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego oraz 2 skargi do Rady Gminy Grudziądz.

W 2018 r. przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grudziądz w miejscowości Biały Bór w ramach projektu "Dobre Konsultacje, dobry plan", na który Gmina Grudziądz otrzymała grant w wysokości 33 837,20 zł. W ramach konsultacji zorganizowano m.in. spacer badawczy w Białym Borze, trzy spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Gminy, które odbyły się w Białym Borze, Wałdowie Szlacheckim i Małym Rudniku oraz dwa warsztaty z młodzieżą Szkół Podstawowych w Wałdowie Szlacheckim i Sztynwagu. Oprócz spotkań, do przeprowadzenia konsultacji użyto takich narzędzi jak: makieta urbanistyczna, mapa interaktywna, ankieta, wywiad indywidualny, banery informacyjne, a także, specjalnie na tę okazję, zaprojektowano logo konsultacji społecznych. Konsultacje zostały zakończone w czerwcu 2018 r. i wzięło w nich udział ponad 155 osób. Łączny koszt to 35 837,20 zł, z czego 33 837,20 zł to środki pozyskane w ramach grantu.

5. Kultura, sport, promocja gminy

5.1. Kultura

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonują dwie instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury w Małym Rudniku oraz Biblioteka Publiczna w Małym Rudniku. Ponadto Gmina Grudziądz w ramach programu współpracy z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami organizuje otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie upowszechniania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie Grudziądz. W tej dziedzinie realizowane są zadania takie jak: plener rzeźbiarski, święto jabłka, czy noc świętojańska.

Pozostała działalność kulturalna odbywa się w świetlicach wiejskich, w których organizowane są lokalne imprezy okolicznościowe dla mieszkańców. Samorząd konsekwentnie i systematycznie przeprowadza remonty tych obiektów oraz wyposaża je w niezbędny sprzęt AGD i RTV. Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje 16 świetlic wiejskich w miejscowościach: Świerkocin, Rozgarty, Węgrowo, Biały Bór, Parski, Skarszewy, Sosnówka, Turznice, Stary Folwark, Zakurzewo, Gogolin, Grabowiec, Dusocin, Szynych, Piaski, Wielki Wełcz.

5.1.1. Przegląd wydarzeń w roku 2018

Imprezy sportowe:

1. Międzyszkolne współzawodnictwo sportowe – zgodnie z kalendarzem szkolnych imprez sportowych,
2. Turniej Piłkarski o Puchar Wójta Gminy Grudziądz w Małym Rudniku,
3. Zawody Sportowo-Pożarnicze w Małym Rudniku,
4. Bieg Sosny w Sosnówce,
5. Bieg Karpia w Mokrem.

Imprezy promocyjne:

1. Połowinki wakacyjne Gminy Grudziądz na obiekcie GOW Delfin
2. Festyn Rodzinny na obiekcie GOW Delfin

Imprezy patriotyczne:

1. Rocznicą Wybuchu Powstania Warszawskiego przy pomniku Walki i Męczeństwa w Wielkich Lniskach.

Imprezy kulturalne zgodnie z otwartymi konkursami ofert:

1. Plener rzeźbiarki u Styperków
2. Noc świętojańska w Szynychu
3. Noc świętojańska w Wielkim Wełczu
4. Święto jabłka w Wielkim Wełczu

5.1.2. Gminny Ośrodek Kultury w Małym Rudniku

Głównym centrum kultury w Gminie Grudziądz jest mieszcząca się w miejscowości Mały Rudnik Gminny Ośrodek Kultury. Swoją działalnością skupia różne grupy wiekowe począwszy od dzieci i młodzieży szkolnej, a skończywszy na seniorach, organizując przy ich współpracy szereg różnych imprez kulturalnych takich jak: Gminny Dzień Seniora, Dzień Matki, wieczory wigilijne, konkursy plastyczne, recytatorskie, prezentacje muzyczne, turnieje, festyny itp. GOK do dyspozycji mieszkańców posiada salę na 100 osób wraz z zapleczem kuchennym wyposażonym w nowoczesny sprzęt AGD. Ponadto ośrodek jest wyposażony w sprzęt muzyczny i audiowizualny, co umożliwi organizowanie imprez masowych na szeroką skalę. Środki na remont i wyposażenie ośrodka Gmina Grudziądz pozyskała z funduszy unijnych. Gminny Ośrodek Kultury w Małym Rudniku prowadzi działalność z zakresu upowszechniania kultury w oparciu o Statut nadany przez organizatora, którym jest Gmina Grudziądz.

W 2018 roku w Gminnym Ośrodku Kultury działały następujące koła, kluby i sekcje, w których uczestniczyły ponad 134 osoby:

- Kółko malarskie – 20 osób (dzieci i młodzież) ;
- Kółko taneczne – 22 dzieci ;
- Zajęcia kreatywne – 15 dzieci ;
- Zajęcia instrumentalne – 8 osób (dzieci, młodzież) ;
- Kółko wokalne – 4 osoby (młodzież) ;
- Zespół wokalny seniorów – 15 osób ;
- Zespół instrumentalno-wokalny seniorów – 6 osób ;
- Kółko komputerowe dla dorosłych – 8 osób ;
- Sekcja karate – 20 osób (dzieci, dorośli) ;
- Zajęcia ruchowe z elementami zumbi – 16 kobiet.

Przy ośrodku funkcjonują także liczne zespoły: muzyczne, wokalne, taneczne oraz chóry.

W 2018 r. odbyły się następujące wydarzenia:

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Organizator/ współorganizator	Miejsce imprezy
1	Spotkanie opłatkowe seniorów	5 styczeń	GOK	sala widowiskowa
2	WOŚP 2018	14 styczeń	GOK	GOK
3	Mistrzostwa Szkół w Tenisie Stołowym	16-17 styczeń	Gmina Grudziądz	GOK
4	Zabawa choinkowa dla dzieci ze stowarzyszenia PROMYK	20 styczeń	Stowarzyszenie Promyk/GOK	sala widowiskowa
5	Dzień babci i dziadka (występy dzieci na scenie)	26 styczeń	Gminne Publiczne Przedszkole w Małym Rudniku	Sala widowiskowa
6	Walentynki (przedstawienie teatralne Adriana Wiśniewskiego)	16 luty	GOK	sala widowiskowa
7	Zajęcia dla dzieci w czasie ferii zimowych – gry i zabawy animacyjne	19-23 luty	GOK	GOK
8	Dzień Kobiet Klubu Seniora	8 marzec	Klub Seniora	GOK

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Organizator/ współorganizator	Miejsce imprezy
9	Dzień Kobiet sołectwo Wałdowo Szlacheckie	10 marzec	Sołtys Wałdowa Szlacheckiego	sala widowiskowa
10	Gminny Dzień Kobiet – przedstawienie teatralne Stowarzyszenia SMR	11 marzec	GOK	sala widowiskowa
11	Warsztaty Palm Wielkanocnych	20-21 marzec	Stowarzyszenie Razem SMR	GOK
12	Gminny Turniej Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego	4 kwiecień	GOK	parking przy GOK
13	Koncert z Rockiem przez młodzież	13 kwiecień	GOK	GOK
14	Dzień Flagi (rajd rowerowy, sadzenie dębu)	2 maj	Stowarzyszenie Razem SMR/GOK	GOK
15	Gminne zawody sportowo-pożarnicze	19 maj	Zarząd Gminny OSP	Boisko przy GOK
16	Konkurs Plastyczny „Świeżo malowane”	24 maj	GOK	GOK
17	Dzień Działacza Kultury	30 maj	GOK	GOK
18	Gminny Dzień Dziecka – festyn	2 czerwiec	GOK	boisko przy GOK
19	Konkurs „Czas na talent” – dla dzieci i młodzieży	7-8 czerwiec	SP Węgrowo	Sala GOK
20	Powiatowe zawody OSP	16 czerwiec	Starostwo Powiatowe	boisko przy GOK
21	Zakończenie Pleneru Rzeźbiarskiego	16 czerwiec	Stowarzyszenie Razem SMR	Ruda
22	Turniej Piłki nożnej o puchar Wójta	1 lipiec	GOK	GOK
23	Festyn Letni	7 lipiec	GOK	GOK
24	Biesiada seniorów	13 lipiec	Klub Seniora	GOK
25	Koncert w ramach programu „Inicjatywy lokalne” DK+	17 sierpień	Grupa nieformalna	Boisko przy GOK
26	Dożynki sołeckie	26 sierpień	Sołectwa	boisko przy GOK
27	Spartakiada osób niepełnosprawnych WTZ	5 wrzesień	WTZ Grudziądz	GOK
28	50-lecie Gminnego Ośrodka Kultury	7-9 wrzesień	GOK	GOK
29	Uroczysta Sesja Rady Gminy Grudziądz	20 wrzesień	Gmina Grudziądz	GOK
30	Festyn Klubu AA Alicja	22 wrzesień	Klub AA	Boisko przy GOK
31	Wyścig Kolarski Szkolnych Klubów Sportowych i Wyścig Amatorów	23 wrzesień	Klub sportowy STAL Grudziądz	GOK M. Rudnik
32	Maraton Zumbi Dorota Gacek	26 październik	Dorota Gacek	GOK
33	Impreza dla dzieci	31 październik	GOK	GOK M. Rudnik
34	Powiatowy Konkurs Plastyczny dla przedszkolaków „Barwy Jesieni”	listopad	GOK	GOK
35	Prezentacje teatralne szkół Gminy Grudziądz „100 lat Niepodległości”	7 listopad	GOK	Sala GOK
36	Dzień Niepodległości	10 listopad	Stowarzyszenie Razem SMR/GOK	GOK M. Rudnik
37	Gminny Dzień Seniora	15 listopad	GOK	GOK M. Rudnik
38	Zakończenie projektu „Inicjatywy lokalne 2018”	23 listopad	GOK	GOK
39	Zabawa Andrzejkowa Seniorów	30 listopad	Stowarzyszenie seniorów	

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Organizator/ współorganizator	Miejsce imprezy
40	Mikołajki dla wszystkich dzieci	7 grudzień	GOK	sala GOK
41	Mikołajki dla dzieci z sołectwa Mały Rudnik	8 grudzień	GOK	sala GOK
42	XXXI Wieczór Wigilijny	16 grudzień	GOK	GOK

Tabela 27. Przegląd wydarzeń kulturalnych w GOK Mały Rudnik w 2018 r.

Zestawienie nie obejmuje zebrań, spotkań tematycznych, delegacji pracowników, wyjazdów na terenie gminy, które mają na celu obsługę nagłośnienia, wyjazdów na konkursy i przeglądy.

We wskazanych wydarzeniach wzięło udział szacunkowo około 1 930 mieszkańek i mieszkańców. Wydarzenia te wiązały się z poniesieniem kosztów w wysokości 49 200,00 zł, w tym 28 385,00 zł to organizacja 50-lecia Gminnego Ośrodka Kultury.

5.1.3. Gminna Biblioteka Publiczna

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Małym Rudniku. Jest to instytucja kultury, która zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. Do jej głównych zadań statutowych należy gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz obsługa użytkowników, w tym udostępnianie i wypożyczanie zbiorów. Gminna Biblioteka Publiczna ma także swoją filię w miejscowości Mokre.

Księgozbiór na dzień 01-01-2018 r. wynosił 19 390 woluminów, natomiast na dzień 31-12-2018 r. – 19 812 woluminów. W przeliczeniu na jednego mieszkańca, łączna liczba woluminów na dzień 01-01-2018 r. wynosiła 1,55 woluminów, natomiast na dzień 31-12-2018 r. – 1,58 woluminów.

W ciągu 2018 r. z usług poszczególnych bibliotek skorzystało 684 czytelników i czytelniczek, którzy skorzystali łącznie z 7 818 woluminów.

W 2018 r. wzbogacono zbiory biblioteki m.in. o następujące pozycje: tytuły z literatury dziecięcej i młodzieżowej, literatury pięknej, beletrystycznej dla dorosłych oraz literatury popularno-naukowej dla dzieci i dorosłych.

Poszczególne biblioteki zatrudniały 4 osoby. W ciągu roku struktura zatrudnienia się zmniejszyła z uwagi na powrót do pracy pracownicy z urlopu rodzicielskiego i odejście osoby zatrudnionej na ten czas na zastępstwo.

W poszczególnych bibliotekach użytkowano 9 komputerów, w tym 0 z dostępem do szerokopasmowego Internetu.

W ramach swojej działalności w roku 2018 instytucja organizowała konkursy, cykliczne spotkania dla dzieci, szereg warsztatów: literackich, fotograficznych, kreatywnych, czy też o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym. Kontynuowano własne akcje czytelnicze np. "Z książką na Dzień dobry" adresowane do najmłodszych czytelników – dzieci do lat sześciu.

Wykaz najważniejszych wydarzeń mających miejsce w Gminnej Bibliotece Publicznej w Małym Rudniku w roku 2018:

1. Ogólnopolski Tydzień Bibliotek – cykl wydarzeń wpisujących się w coroczne świętowanie Tygodnia Bibliotek, w tym akcje czytelnicze, warsztaty i konkursy.
2. Spotkanie autorskie z Joanną Wachowiak – twórczynią literatury dziecięcej i młodzieżowej. Wydarzenie organizowane w ramach promocji czytelnictwa i biblioteki wśród dzieci. Spotkanie oparte o autorskie warsztaty literackie adresowane do najmłodszych uczniów.
3. „Biblioteka w ciemności światłem malowana” – impreza z okazji Ogólnopolskiej Nocy Bibliotek. Wydarzenie mające na celu promocję biblioteki jako miejsca, które warto odwiedzać, coroczne spotkanie o charakterze ogólnopolskim sprzyjające zaprezentowaniu usług, oferty i potencjału instytucji.
4. „100 lat radości z niepodległości” – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką – autorką książki „Ignas. Opowieści patriotyczne” wydanej przy udziale Biura Programu Niepodległa. Impreza zorganizowana w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę.
5. „Spotkanie z Misiem Tulisiem” – impreza czytelnicza adresowana do najmłodszych dzieci – przedszkolaków w ramach Światowego Dnia Pluszowego Misia. Wydarzenie o charakterze literackim z ulubionym przez dzieci bohaterem – misiem, połączone z animacjami dla maluchów.
6. Spotkanie autorskie z Krzysztofem Nowakowskim – autorem książki „23 kilometr”, czyli psim zaprzęgiem przez życie – pełna pasji relacja z dalekich wypraw w rejony północne połączona z promocją książki. Spotkanie adresowane do młodzieży.

W przedstawionych wydarzeniach wzięło udział ponad 554 mieszkańek i mieszkańców. Biblioteki poniosły w związku z tymi wydarzeniami wydatki w kwocie 48 031,22 zł

W 2018 r. na prowadzenie bibliotek i upowszechnianie czytelnictwa Gmina Grudziądz wydatkowała środki w wysokości 237 129, 70 zł.

5.2. Sport i rekreacja

Gmina Grudziądz jest organizatorem międzyszkolnego współzawodnictwa sportowego. W ramach tej działalności na obiektach o przeznaczeniu sportowym organizowane są zawody sportowe w piłce nożnej, piłce koszykowej, piłce ręcznej, piłce siatkowej, tenisie stołowym, lekkoatletyce, biegach przełajowych. W rywalizacji udział biorą wszystkie szkoły podstawowe z terenu Gminy Grudziądz. Obiekty wykorzystywane do organizacji zawodów: kompleks boisk przy Gminnym Ośrodku Kultury w Małym Rudniku, sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Mokrem, sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Sztynwagu, Gminny Ośrodek Wypoczynkowy Delfin. Ponadto młodzież szkolna bierze udział w zawodach pn.: „Czwartki Lekkoatletyczne”, „Puchar Tymbark z podwórka na stadion”.

W ramach projektów Ministerstwa Sportu i Turystyki realizowane są takie projekty jak: Szkolny Klub Sportowy, Narodowy Program Rozwoju Kolarstwa, Lekkoatletyka dla Każdego, Umiem Pływać, Program Klub. Realizatorami projektów są placówki oświatowe oraz stowarzyszenia działające na rzecz mieszkańców Gminy Grudziądz.

Na terenie Gminy Grudziądz funkcjonuje 13 placów zabaw w miejscowościach: Węgrowo przy świetlicy, Wałdowo Szlacheckie przy przedszkolu i przy szkole, Mały Rudnik przy przedszkolu, Piaski przy szkole, Zakurzewo przy świetlicy, Mokre, Wielki Węłcz, Nowa Wieś przy szkole, Dusocin przy szkole, Świerkocin, Marusza, Wielkie Lniska.

Na terenie Gminy Grudziądz znajduje się także 7 placów z urządzeniami fitness w miejscowościach: Wielkie Lniska, Mokre, Wałdowo Szlacheckie, Węgrowo, Mały Rudnik, Marusza i Świerkocin. Ponadto w miejscowości Wałdowo Szlacheckie usytuowany jest budynek rekreacyjny.

5.3. Promocja gminy

Gmina Grudziądz promuje swoją działalność za pośrednictwem logo – „Gmina Grudziądz Wyjątkowo z Natury”. Promocja Gminy Grudziądz odbywa się również za pośrednictwem strony internetowej oraz profilu fanpage na portalu Facebook. Ponadto do promocji wykorzystywane są gadzety reklamowe takie jak: rzeźby ptaków wykonane przez twórcę ludowego Danutę Styperek, długopisy, kubki, torby reklamowe, kalendarze.

Reklama Gminy Grudziądz na powierzchni reklamowej o wymiarach 632 x 316 cm zlokalizowana jest na obiekcie zbudowanym z konstrukcji stalowej posadowionym w miejscowości Dusocin, dz. nr 16 przy drodze krajowej nr 55. Reklama Gminy Grudziądz znajduje się także na powierzchni reklamowej Busa.

5.3.1. Turystyka

Na terenie Gminy Grudziądz znajdują się liczne zabytki architektury sakralnej, takie jak gotycki kościół Wniebowzięcia NMP w Mokrem, barokowy kościół rzymskokatolicki pw. św. Mikołaja w Szynychu, czy też neogotycki kościół w Piaskach. Poza tym Gmina Grudziądz bogata jest w zabytki architektury militarnej stanowiącej zarówno wewnętrzny i zewnętrzny pierścień obronny Twierdzy Grudziądz. Należą do nich m.in. Fort Wielka Księża Góra, Fort Mała Księża Góra, czy też schrony znajdujące się na linii rzeki Osy. Na terenie Gminy Grudziądz można z łatwością znaleźć ślady działalności osadników holenderskich – Mennonitów. Potwierdzeniem tego jest chociażby jeden z najlepiej zachowanych cmentarzy menonickich w Polsce, który znajduje się w Sosnowce, czy też do dziś widoczne rozwiązania związane z uprawą pól.

Przy opisie atrakcji turystycznych Gminy Grudziądz nie można zapomnieć, że na jej terenie urodził się jeden z najwybitniejszych Polskich i Światowych Lekarzy – Ludwig Rydygier. Miejsce urodzenia znanego chirurga znajduje się w Dusocinie, jednak obecnie zabytek ten jest w opłakanym stanie. Władze Gminy zmierzają ku temu, aby przywrócić domowi Rydygiera dawny blask, który z pewnością będzie w przyszłości mocnym punktem turystycznym na mapie Gminy Grudziądz.

W 2018 r. na terenie Gminy Grudziądz oraz Gminy Rogóżno utworzony został Park Krajobrazowy „Góry Łosiowe”. Zajmuje on powierzchnię 4 859,97 ha. Góry Łosiowe to zalesiona wysoczyzna morenowa pokrytą najlepiej zachowanym w Polsce polem wydumowym. Ponadto znajdziemy tam rozległy kompleks lasów, a także terasę zalewową Wisły, międzywale oraz dno doliny Wisły i jej dopływu – Osy. Najwyższe wzniesienie

osiąga wysokość 88 m n.p.m. Widać stąd miasto Grudziądz, a przy dobrej pogodzie także Kwidzyn. Powołanie Parku ma na celu zachowanie mozaikowatości krajobrazu prawobrzeżnej części Doliny Dolnej Wisły oraz ochrony walorów przyrodniczych i historycznych. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 119 gatunków ptaków oraz kilkudziesięciu gatunków ryb. Park stanowi korytarz migracyjny łosi, to od nich wzięta się nazwa tutejszych wzniesień i samego parku. W granicach parku nie utworzono żadnych rezerwatów przyrody, ale za to znajduje się tu ponad 50 pomników przyrody.

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Park_Krajobrazowy_Góry_Łosiowe

5.3.2. Współpraca międzynarodowa

Gmina Grudziądz 21-05-2017 r. podpisała umowę partnerską z miejscowością Winniki na Ukrainie. Głównym celem współpracy jest budowanie przyjaźni pomiędzy mieszkańcami obu samorządów poprzez:

- pielęgnowanie stałych kontaktów i przyjaznych stosunków pomiędzy samorządami, służących wymianie doświadczeń w pracy samorządowej,
- nawiązanie kontaktów pomiędzy placówkami oświatowymi, działającymi na obszarze umawiających się stron, służące lepszemu poznaniu kultury i dziedzictwa narodowego obu krajów, w tym wymianę młodzieży szkolnej i współpracę nauczycieli,
- nawiązanie kontaktów pomiędzy instytucjami kultury i ich przedstawicielami działającymi na terenie umawiających się stron. Kontakty te służyć będą poznawaniu tradycji obu narodów oraz wzajemnej wymianie kulturalnej,
- wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych, sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i gospodarczych, organizowanych przez umawiające się strony oraz jednostki im podległe,
- inicjowanie i wspieranie kontaktów pomiędzy mieszkańcami Winnik i Gminy Grudziądz, a także pomiędzy przedsiębiorcami, w tym pomoc w organizacji spotkań biznesowych i targów gospodarczych.

W dniach 18-22 sierpnia 2018 r. trójka reprezentantów Gminy Grudziądz wyruszyła na wyprawę rowerową do partnerskiej miejscowości Winniki na Ukrainie.

5.4. Organizacje pozarządowe i fundacje

W 2018 r. Wójt Gminy Grudziądz w drodze Zarządzenia ogłosił pięć otwartych konkursów ofert. Złożono łącznie 14 ofert i podpisano 11 umów na wsparcie w formie dotacji na realizację zadań publicznych.

W trybie uproszczonym złożono 5 ofert i podpisano 4 umowy na wsparcie w formie dotacji na realizację zadań publicznych. Cztery zadania w ramach podpisanej umowy zostały zrealizowane.

W 2018 r. Gmina Grudziądz przyznała organizacjom pozarządowym i innym podmiotom na realizację zadań publicznych środki finansowe w wysokości 174 200,00 zł.

W 2018 roku w ramach otwartych konkursów ofert zrealizowano następujące zadania publiczne:

Lp.	Zakres konkursu	Ilość złożonych ofert	Zleceniobiorca zadania	Nazwa zadania	Kwota dotacji (zł)	Koszt całkowity (zł)
1	Przeciwdziałanie narkomanii w Gminie Grudziądz	2	Stowarzyszenie Specjalistyczna pomoc rodzinom „Nadzieja”	Wieś kujawsko – pomorska aktywna w profilaktyce uzależnień	7 500,00	15 500,00
2	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w Gminie Grudziądz Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w Gminie Grudziądz	4	Uczniowski Klub Sportowy Orion Gmina Grudziądz	Organizacja szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w piłce nożnej, kolarstwie, lekkoatletyce	65 000,00	90 480,97
3			Ludowy Klub Sportowy Węgrowianka Węgrowo	Prowadzenie zajęć z zakresu piłki nożnej seniorskiej na terenie Gminy Grudziądz	15 000,00	17 025,00
4			Ludowy Klub Sportowy Węgrowianka Węgrowo	Szkolenie dzieci i młodzieży w sekcji piłki nożnej LKS Węgrowianki Węgrowo	20 000,00	22 852,78
5			ALKS Stal Grudziądz	XXX Międzynarodowy Wyścig Kolarski Juniorów	5 000,00	14 420,51
6	Przeciwdziałanie alkoholizmowi w Gminie Grudziądz	2	Stowarzyszenie Specjalistyczna pomoc rodzinom „Nadzieja”	Poradnia specjalistyczna dla rodzin województwa kujawsko-pomorskiego	3 500,00	59 900,00
7	Upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie Grudziądz	5	Stowarzyszenie Razem SMR	V Otwarty Plener Rzeźbiarski „U Styperków” – 2018 Temat: Kapliczki	15 000,00	19 188,91
8			Stowarzyszenie Nadwiślańska Brać	Jedyna taka noc w roku – Noc Świętojańska	2 200,00	2 789,71
9			Stowarzyszenie Ku Dobremu	Organizacja Nocy Świętojańskiej i Święta Jabłka w Wielkim Węlczu	5 000,00	6 112,16
10			Stowarzyszenie Fort Wielka Księża Góra	Utworzenie izby pamięci Martyrologii ludności polskiej miasta i powiatu grudziądzkiego na Księżej Górze w latach 1939-1945	10 000,00	11 080,00
11	Zwiększenie inicjatyw oddolnych i aktywizacji mieszkańców Gminy Grudziądz (regranting)	1	Stowarzyszenie Kuźnia Inicjatyw Lokalnych	Wsparcie programu grantowego Działaj Lokalnie X	8 000,00	17 300,00

Tabela 28. Zadania publiczne zrealizowane w ramach otwartych konkursów w 2018 r.

W 2018 roku z pominięciem otwartego konkursu ofert zrealizowano następujące zadania publiczne:

Lp.	Nazwa zadania	Zleceniobiorca zadania	Kwota dotacji (zł)	Koszt całkowity (zł)
1.	Terapia dzieci autystycznych Gminy Grudziądz w okresie wakacji letnich	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Sezam”	5 000,00	11 777,60
2.	Organizacja imprez integracyjnych dla dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych i ich rodzin z terenu Gminy Grudziądz Pomoc społeczna – integracja osób niepełnosprawnych: Wycieczka do Torunia, XIII Festyn Integracyjny „Sobota z Promykiem”	Stowarzyszenie Promyk	6 000,00	13 464,85
3.	IV Wystawa Psów Rasowych	Związek Psów Rasowych	2 000,00	3 685,95
4.	Poprawa funkcjonowania LKS Węgrowianka Węgrowo poprzez zakup sprzętu sportowego	Ludowy Klub Sportowy Węgrowianka Węgrowo	5 000,00	5 255,30

Tabela 29. Zadania publiczne zrealizowane z pominięciem otwartego konkursu ofert w 2018 r.

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Położenie powiatu grudziądzkiego w województwie Kujawsko-Pomorskim	6
Rys. 2. Położenie Gminy Grudziądz w powiecie grudziądzkim.....	6
Rys. 3. Podział Gminy Grudziądz na sołectwa wg stanu na dzień 31-12-2018 r.	8
Rys. 4. Dynamika zmian liczby mieszkańców Gminy Grudziądz zameldowanych na pobyt stały i czasowy	10

SPIS TABEL

Tabela 1. Zestawienie powierzchni gruntów na obszarze Gminy Grudziądz	7
Tabela 2. Sołectwa i wsie w Gminie Grudziądz oraz ich powierzchnia wg stanu na dzień 31-12-2018 r. ...	9
Tabela 3. Liczba stałych mieszkańców Gminy Grudziądz w 2018 r. z podziałem na kategorie wiekowe ..	10
Tabela 4. Liczba stałych mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Grudziądz w 2018 r. z podziałem na kategorie wiekowe	11
Tabela 5. Stan zatrudnienia w Urzędzie Gminy Grudziądz.....	12
Tabela 6. Stan zatrudnienia w referatach i na samodzielnych stanowiskach Urzędu Gminy Grudziądz ...	12
Tabela 7. Realizacja Budżetu Gminy Grudziądz w 2018 r.....	14
Tabela 8. Wyszczególnienie dochodów Gminy Grudziądz w 2018 r.	15
Tabela 9. Dochody Gminy Grudziądz z tytułu dotacji w 2018 r.	15
Tabela 10. Dochody Gminy Grudziądz z tytułu subwencji ogólnych z budżetu państwa w 2018 r.	15
Tabela 11. Wyszczególnienie wydatków Gminy Grudziądz w 2018 r.	16
Tabela 12. Drogi gminne w podziale na poszczególne kategorie.....	30
Tabela 13. Obiekty mostowe na terenie Gminy Grudziądz.....	31
Tabela 14. Zasób mieszkaniowy Gminy Grudziądz na dzień 31-12-2018 r.	33
Tabela 15. Gospodarstwa rolne na terenie Gminy Grudziądz	36
Tabela 16. Źródła finansowania Spółki Wodnej Gminy Grudziądz w 2018 r.....	40
Tabela 17. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Grudziądz wraz z liczbą uczniów wg stanu na dzień 31-12-2018 r.	42
Tabela 18. Wydatki poniesione na poszczególne szkoły w 2018 r.	42
Tabela 19. Stan zatrudnienia w SP ZOZ Gminy Grudziądz.....	43
Tabela 20. Liczba świadczeń zdrowotnych udzielanych przez SP ZOZ Gminy Grudziądz w 2018 r.....	44
Tabela 21. Stan wyposażenia jednostek OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. – Pojazdy.....	47
Tabela 22. Liczba druhów w poszczególnych jednostkach OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r. ...	48
Tabela 23. Liczba interwencji poszczególnych jednostek OSP na terenie Gminy Grudziądz w 2018 r.	49
Tabela 24. Stan wyposażenia w ramach zarządzania kryzysowego	49

Tabela 25. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w podziale na kategorie wiekowe	50
Tabela 26. Liczba wykonanych uchwał Rady Gminy Grudziądz w 2018 r.	51
Tabela 27. Przegląd wydarzeń kulturalnych w GOK Mały Rudnik w 2018 r.	55
Tabela 28. Zadania publiczne zrealizowane w ramach otwartych konkursów w 2018 r.	59
Tabela 29. Zadania publiczne zrealizowane z pominięciem otwartego konkursu ofert w 2018 r.	60